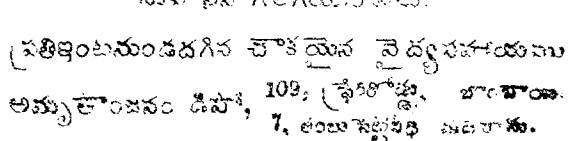


(సంచిక ౨౩౭)



మదరాసు హైకోర్టు ఆఫ్ ఐన్స్ & టెక్నిక్, మదరాసు  
ఆర్డర్ బిజినెస్ సివిల్ జూడిషియల్  
సి. ఎన్. నెం 121 ఆఫ్ 1915.

నామలు

1. పి. కళ్యాణశెట్టి
2. ఎం. రామస్వామిశెట్టి

ప్రతివాదులు

1. కంచర్ల రామానుజంశెట్టి
2. కంచర్ల వెంకటవరదరాజుశెట్టి

విలువగల వస్తువునగల

వేలపు నోటీసు

వై చ్యుశెట్టియు విషయమున 27-4-1915  
తేదిన ఇచ్చబడియున్న డిక్రీ ప్రకారము 2-11-1915  
తేదిన వేలము ఉత్తరువు ననుసరించి ఈక్రింది  
షెడ్యూలులో వివరింపబడిన నగలను మదరాసు  
అఫిషియల్ రిఫరీవారు 1916 సంవత్సరం జనవరి  
8 వ తేది శనివారమునాటి మధ్యాహ్నము 12  
గంటలకు మదరాసు, హైకోర్టు మందిరములలోని  
అఫిషియల్ రిఫరీవారి ఆఫీసునను బహిరంగముగా  
వేలమువేయుదు రని ఇందుమూలముగా తెలియ  
పరచబడుచున్నది.

షెడ్యూలు

లాటుసంఖ్య

సాత్తుల వివరము

1. రవ్వల అడ్డిగ ఒకటి (2 పేరులు, 237  
రవ్వలను గలిగియున్నది.)
2. రవ్వలగొలుసు పెద్దది ఒకటి (36 రవ్వలు  
గలిగియున్నది.)
3. రవ్వలగొలుసు చిన్నది ఒకటి (39 రవ్వలు  
గలిగియున్నది.)
4. రవ్వల ఉంగరము ఒకటి (మూడు రవ్వ  
లు గలిగియున్నది.)
5. బత్తాసులు పది. (ఒక్కొక్కదానియందు  
7 రవ్వలున్నవి.)
6. రవ్వలలాకు ఒకటి (37 రవ్వలు గలది.)

మొత్తం సుబ్బారావు,

రాధాకృష్ణయ్య,

వాదితరపు వకీళ్లు.

నె 2 రు హైకోర్టు ఛేంబర్స్  
మదరాసు,  
4-1-1916.

## THE HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Book your orders for Xmas & New year Cakes early;

Our Decorations and Ornaments special this Year

Xmas toys and Fancy Boxes for presentation are for sale.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

## చుండుకు నూనె

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జల గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగ గలవు.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు



## The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమించు వేయు

## ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆపూర్వవాసనయును కలదు. ఆలోచనలో సారాయి మొదలగువాటియొక్క సంబంధము జూర్తు గా లేదు. వేలినట్లైతే గాని చొక్కాడు వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందనవనము మధ్యలోనుండు యెంత సుఖముగాన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంతఅనుభవించును. ఇతర వాసనలు యేదేనియందుండినా యీ ఆటోదిల్ బహారు యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసివేయుదు.

వెల 1/2 డ్రాము 1-కిరూ. 0-8-0

,, 1 డ్రాము 1-కి ,, 0-12-0 వి.పి. చార్జి రూ. 0-4-0 ప్రత్యేకము.

,, 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2-0-0

ట్రాప్ డిల్ బహారు నుగంధకాగ్దు ఒకటికి వెల 0-1-0.

టెస్టిఫికేషనువస్తువు ట్రాప్ డిల్ బహారు రను పేరును పరిశీలించి తీసువలెను. ఈనుగంధ ద్రవ్యములు ప్రతి మనోహరముగా గొప్ప గొప్ప పేరుగల డ్రాకాములలో దొరకును. అట్లు దొరకనియెడల సోల్ ఏజెంట్లు సోల్ ఏజెంట్లు :- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రాగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం 158 జామూముసీము, బొంబాయి. మదరాసు ఏజెంట్ :- మేహతా ఫుల్ డిస్ట్రిబ్యుటర్స్, నెం 29, వై నాబహార్ రోడ్, పూలంగడివనంపం, మదరాసు.

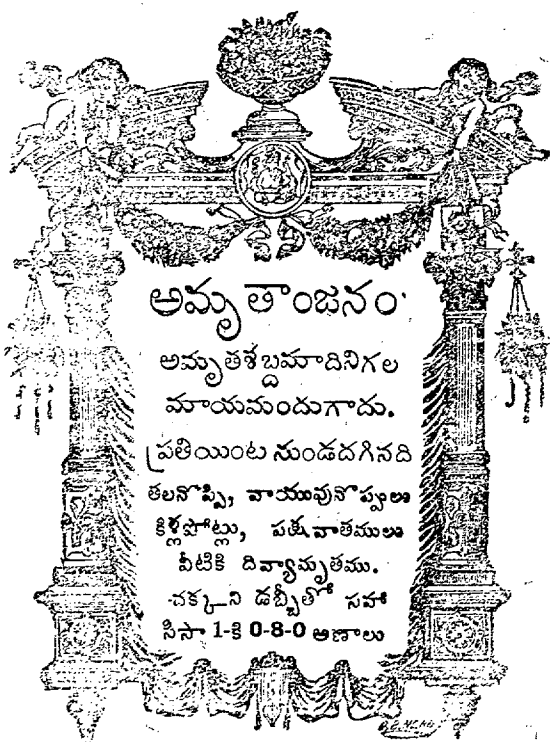
## నల సంవత్సరాది సంచిక

నల సంవత్సరాది సంచికయందు ఆంధ్రదేశమునకు భాషాభ్యుదయమునకు, విద్యావ్యాప్తమునకు దేశాభ్యుదయమునకును పరిశ్రమ చేయుచున్న సంస్థాపనల వృత్తాంతమును ప్రచురింపవలయునను సంకల్పము ప్రచారకులకుగలదు గాన నీక్రింది విషయముల నాయాసంస్థాపనల కార్యదర్శులు సదయహృదయమున వ్రాసి వెంటనే పంపుటకు ప్రార్థితులు:-

1. మండలసభలు, మండలసభాసమావేశముల వృత్తాంతము.
2. తాలూకా సభల వృత్తాంతము.
3. గ్రంథమండలాల వృత్తాంతము.
4. పుస్తక భాండాగారముల వృత్తాంతము.
5. పతనమందిరముల వృత్తాంతము.
6. వ్యాయామక్రతిపాపనల వృత్తాంతము.
7. స్త్రీసమాజముల వృత్తాంతము.
8. పరపతిసంఘముల వ్యాపకము.
9. ఇతర సంస్థాపనల చరిత్రము.

దేశభాంధవులు సాదరభావముతో నీవిన్నపమునుగమనించుటకు ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.



## అమృతాంజనం

అమృతశ్రేష్ఠమాదినిగల మాయమందుగాదు.

ప్రతియింటనుండదగినది

తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు

కిళ్లనొప్పులు, పక్షవాతములు

వీటికి దివ్యవృత్తము.

చక్కని డబ్బితో సహా

సిసా 1-8 0-8-0 అణాలు

## రోమహరి

డబ్బీ 1-కి అ 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

ఈభస్మమును నీటిలో గట్టిగా కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలువెక్కదు. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

అమృతాంజనం డిపో మదరాసు.

## మదరాసు కార్పొరేషన్

—(0)—

పర్సుడిపార్టుమెంటు.

## నోటీసు

ఇనుససామానులు, గొట్టములు, ఇతర పెద కట్టములసామానులు, వర్ణములు, నూనెలు, కుం చెలుమున్నగు వివిధవస్తువులు శుద్ధముచేయుటకు గాను పెట్టుకొనబడుతుండల్ల 1916 సంవత్సరము జనవరి నెల 24 తేది సోమవారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలవఱకు మదరాసు కార్పొరేషన్ ప్రెసి డెంటువారు పట్టెదరు.

షెడ్యూలు, కంట్రాక్టు, అగ్రిమెంటుల అచ్చు ఫారములు, జత 1-కి రు 5 లు. మదరాసు కార్పొరేషన్ రివిన్యూ అఫీసరువానివద్ద చెల్లించినట్లయిన, దొరకును. ఈసమ్మతిరిగి యియ్యబడ నేరదు. అట్టి ఫారములలోని షరతులకులోబడి, అట్టిఫారముల వై వ్రాసి పంపుకొనబడు తుండరులు మాత్రము ఆలోచింపబడును.

రివ్యూ బిల్లింగ్స్ } జేమ్సు ఆర్. కోట్సు బి. ఎస్. సి;  
4 జనవరి 1916 } అసస్సి. ఎం. ఇన్స్పెక్టి. ఐ ఇంజనీయరు.

## బెజవాడ హిందూత్రియేటర్

ఆకర్షకావలెను.

ఆకర్షకావలెను.

ఆంధ్రనాటకముల బ్రదర్శించుటకు హిరో సాత్రను హిరోయిన్ సాత్రను ఆక్టుచేయగల సమర్థులను, ఒకహర్మోనిస్టును కావలయును. పురుషులు మాత్రమే దరఖాస్తులు సంపవలెను. జీతము నెల 1-కి రు 20-25 ల వఱకు వారివారి సామర్థ్యములబట్టి యియ్యబడుదురు. దరఖాస్తు దాఖ్లు యీ దిగువ ఆఫీసుకు తమ దరఖాస్తులను 1916 సం॥ జనవరి నెలాఖరులోగా బంపి తక్కిన షరతుల గురించి వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

బి. సీతాపతిరావు, బి. యే; బి. యల్.

ప్రెసిడెంటు బి. హెచ్. టి. బెజవాడ.

## నల్లసంవత్సరాది సంచిక

వెళ్ళండ్రు ప్రకటనలకై సకాలమున వ్రాసి కొనకుండుటచే గతసంచికలయందు వారి ప్రకటనలు ప్రచురించుటకు వలనుపడ కుండెను. ఈసంచిక త్వరలో వెలువడనున్నది గాన ప్రకటనలు బంప నెంచిన వారు వెంటనే వ్రాసికొన వలయును.

ప్రకటన కాభ్యర్థకులు

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

# కన్యకాపరమేశ్వరి దేవస్థానము

ధర్మపాలనము - ప్రస్తుతపు దుస్థితి.

(ఒక విశేషమునకుండు)

“శ్రీయాంసే భూమిభూమి” యనెట్లు మనము చేయదలంపుమని కార్యములకై విష్ణు మూలసంభవించుట నహజము అట్టివిష్ణుమూల రావడక ప్రయత్నించుట మనవిధి. కొన్ని సంవత్సరములనుండి యీధర్మముల పరిపాలన దివ్యమగు వృద్ధిపొందుచున్నది. కాని రెండు సంవత్సరములనుండి మరల కార్యపరిపాలనకు బాగుగ జరుగుచుండలేదని కమిటీవారి తీర్మానము ప్రకటించిన 1914వ సంవత్సరపు రాష్ట్రభివృద్ధి సంబంధించిన ప్రేటుమొట్టువలన తెలియుచున్నది. మన విద్యాభివృద్ధి కీ నిధి మూలాధారము. మన వృద్ధికి ప్రేతము దేవస్థాన మొక ప్రబల సహాయకారి. కావున నీధర్మములను మే ప్రతిష్ఠాపరచున శ్రద్ధవహించి పరిచే మూల యత్యవసరము. ఈ దేవస్థానపు నిధి గల తెల్లన్నవో, సామ్య క్రమముగ వసూలుగుచున్నదో లేదో, వసూలైన సామ్య నెట్లు వినియోగించుచున్నారో అట్లె నిర్ణయించు దుకాణములనీ యెట్టిదో మొదలగు విషయములను గురించి వైశ్యులకు తెలియుట ముఖ్యము దేవస్థానాధికారుల గతమార్చిలో ప్రకటించిన భివృద్ధి ప్రేటు మొట్టువలన 1910 సం॥ లో రు 42441 అయి; 1911 సం॥ రు 48398 అయి; 1912 సం॥ రు 44650 అయి; 1913 సం॥ రు 44908 అయి (నిజమైన మొత్తము రు 48708); 1914 సం॥ రు 45401 (నిజమైన మొత్తము రు 48001) ను వసూలుచున్నట్లు తెలుచున్నది. వసూలుగుచున్న సామ్య క్రమసంవత్సరము హెచ్చుచున్నట్లుగ జూచుచున్నది. కాని ఈ యభివృద్ధి నిజమైనది కాదు. 1910, 11, 12 సంవత్సరములలో మాత్రము యభివృద్ధి కనపడినది సరియే కాని, 1913-14 సంవత్సరములలో ప్రేటు మొట్టులో మాపించినంత యభివృద్ధి కావచ్చుటలేదు. 1912 సంవత్సరమునకంటె 1913 సంవత్సరములో రు 942 అ తక్కువగాను, 1913 సంవత్సరమునకంటె 1914 సం॥ లో నీతక్కువకంటె రు 707 తక్కువగాను వసూలుయినది. 1913 సంవత్సరములో గిడ్డంగిభిక్షానుండిన దేవస్థానపు ఏనుగిడ్డంగులకు నెలకు నుమారు రు 200 ల వరకు అట్లెను హెచ్చించియుండిరి. ఈ అద్దెలను 1913 సంవత్సరపు కడపటి ఆరు నెలలకును 1914 సంవత్సరము పండ్రెండు నెలలకును వచ్చియుండవచ్చును. 1910, 11, 12, సంవత్సరములలో నిట్లు వసూలుకాక పోయియుండెను. కనుక 1913 సంవత్సరములో వసూలుయిన రు 44908 లలోను నుమారు ఆరు నెలలకు అదనముగ వచ్చిన రు 1200 అ పోగా 1913 సంవత్సరమునకు 48708 మాత్రమే వసూలుచున్నట్లు తెలుచున్నది కనుకనే. 1912 సంవత్సరపు ఆదాయముకంటె 1913 సంవత్సరమున రు 942 తక్కువ వచ్చినది. అట్లే 1914 సంవత్సరములో రు ఏనుగిడ్డంగులవలన మామూలుకంటె రు 2400 ల భవమువలనైనది. దీనిని 1914వ సంవత్సరములో మాపించి రు. 45401 లో తీసి వేయగా రు. 43001 అ మిగిలి వెలకటి సంవత్సరమునకంటె తిరిగి 707 రూపాయలకు తక్కువ వసూలైనట్లు తెలుచున్నది. మొదటి మామూల సంవత్సరములలో మొదట సంవత్సరమునకంటె వెలకటి సంవత్సరములో రు. 1000, 1200, ఈ ప్రకారము యెక్కువ వసూలుగుటచే, కడపటి రెండు సంవత్సరములలో మాత్రము రు. 1000, రు 700 అ, తగ్గిపోవుటచే నేలొప్పులవలన కలిగినదో తెలియదు. ఇంతయు కాదు. మొదటిమామూల సంవత్సరములయందు ప్రతి సంవత్సరమునందు నుమారు రు. 1000 అ ఎక్కువ వచ్చుటచే కడపటి రెండు సంవత్సరముల యందు యెక్కువ రావడము 1913వ సంవత్సరమునందు నుమారు రు. 2000 ల వరకు ఆదాయము తగ్గినట్లును 1914వ సంవత్సరమున నుమారు 3000 ల వరకు తగ్గినట్లును తెలిసినది. ఇప్పటి నెక్రటరీ వచ్చిన పిమ్మట దేవస్థానమున కిప్పటికి తెలిసినంతవరకు 5/6000 ల వరకు నష్టమయినట్లు కనబడుచున్నది. ఆయనవ్యయప్రణాళిమొట్టి మొట్టి మామూల సంవత్సరములలోను దేవస్థానాధికారులు సామ్య వసూలు చేయుచుండుచుండ శ్రద్ధ వహించినందు కడపటి రెండు సంవత్సరములందు వారికి నాల్గవసూలు క్రమము నానాటికి తగ్గినదనియు స్పష్టపడుచున్నది. ఇప్పటి నెక్రటరీ పనిలోనికి వచ్చినది మొదలు ఆదాయ మంతంతవ తగ్గుచున్నట్లు వ్యక్తమగుచున్నది. సంకలిపందర్మము లిట్లుండ మీరు పనికివచ్చిన కొద్దిలోమొలకే రు. 25 లదనముగ కమిటీవారి రెండు కిచ్చిరో తెలియను. మీకి ముందుండి నెక్రటరీ మొదటి మామూల సంవత్సరములలో నెంతయో కష్టపడి ఆదాయమును వృద్ధి

చేసిన కమిటీవారు వారికి రు. 15 అ ఎక్కువ ఇచ్చుట కంతయోకాలము పట్టిన ఇప్పటి నెక్రటరీ శ్రద్ధవహించి సామ్య వసూలుచేయక పోయినను కమిటీవారి గొంతు రు. 25 లదనముగ నియమింప నాశ్చర్యకరము. ధర్మాదాయమునుండి నెలకు రు. 8 లచ్చి మీ సంతకములతో నాకరి మాడ నియోగించిరట. ఇదిగాక మీ ముగ్గురి కొమారులకు విద్యకుగాను నెలకు రు 125 అ ఇచ్చుచున్నారని వినికిడి. మీరింత యవకారము పొందుచున్నను అట్లెలము సరిగ వసూలు చేయక పాతదాకీలు యెంతయోమొన్నను వసూలు చేయవలసినమాటనే మరచి పోయినట్లు కనబడుచున్నది.

ఇక సంవత్సరంతయునందు నిల్వయున్న సామ్య విషయమై యెంచించితిమా, 1913 సంవత్సరమున రు 2014 అను 1914 సంవత్సరమున రు 9900 అను నిజమయ్యట్లు ప్రేటు మొట్టు వలన తెలుచున్నది. ఈ నిజమ సరియైనదిగాదు. 1913 సం॥ రు 11786 అ మునిసిపాలిటీకి వచ్చుల చెల్లించిరి. 1914 సం॥ రు 4917 అ మాత్రమే చెల్లించిరిగాన మిగిలిన రు 6869 అకు చెల్లించవలసియున్నది. ఇట్లు రు 6/7000 అ వరకు పన్నులు చెల్లించకపోవుటనిజమ సామ్య ను అదనముగ చూపుటతో లేదా పన్ను చెల్లించుటయందు శ్రద్ధ వహించమియో తెలియదు. ఊరక సామ్యను పెట్టెలో నిజమయ్యునకునకంటె ఇయ్యవలసినవారికి సామ్య చెల్లించుట యే బాగుండునని నెక్రటరీకి తోచలేదు కాబోలుక. వారికి తోచినను లేకపోయినను పన్ను చెల్లించవలయు నని కమిటీవారికి నను తోచలేదా?

1914 సంవత్సరమునందు రు 14677 అ ధర్మకర్తలద ఆదాయముగ నున్నట్లు ప్రేటుమొట్టువలన వ్యక్తమగుచున్నది. ఇంతవత్సరము నాలుగు సంవత్సరములలోను ఆసూ ఆదాయ స్థైర్య కనబడుటలేదు. ఈ సంవత్సరముమాత్రమే ఇంత సామ్య ధర్మకర్తలద నింకను నిలవ యుండినట్లు ప్రాయించుట క్రొత్త నెక్రటరీ ఆవలించిన యభివృద్ధికి నిదర్శనముగ నున్నది. ప్రేటుమొట్టులో “నెం 123 రు 4-8-15 తేదీని లెక్కలను గురించి కమిటీవారికి పోయేదయినది” దని ప్రాసీయున్నాడు. ప్రేటు మొట్టులో విలంబించిన లెక్కలు దీక్షించు ఆకరువరకు పరిచాడబడినది. ఇంతవరకును రెండు మాసముల వాటి కొన్ని దినములైనను ధర్మకర్త వద్దనుండి బిల్లులు తెప్పించి జమాఖర్చు ప్రాయించుట కై నెక్రటరీ యేమి చేయుచున్నది తెలియదు. ఇంతసామ్య ఒకటి రెండు నెలలకు ఆదాయము తీసికొనిన ట్లగపడదు. అయినా మాసములలో ఇచ్చి యుండవచ్చును. సరియైన జమా ఖర్చు లేకుండ ప్రేటు మొట్టు ప్రకటించుటవలన ప్రయోజన ముండదు. ఇంతసామ్య తమవద్ద నుండుకొని ధర్మకర్త యేమి చేయుచున్నారని పాప లనకొనుచున్నాడు. ఇట్టి దీక్షములే కుండ ధర్మకర్త ఖర్చుపెట్టిన సామ్యకు ఎప్పుటికప్పుడు జమాఖర్చు నెల పంపరాడదే? ఇంతసామ్యకు జమాఖర్చు పెట్టుకొని కమిటీవారి రెండుకు ప్రేటు మొట్టును ప్రకటించుటకు సమ్మతించిరో తెలియదు. ఈ సామ్యకు జమాఖర్చుకు త్వరలో ప్రకటించుటచేరి నమ్ముచున్నాము.

వైశ్యవిద్యాభివృద్ధికి 1914 సం॥ లో రు 6165 అ భవసాహాయ్యముకొంద ఖర్చుచేసినట్లు ప్రాసీరి. వైశ్యవీధివారి విద్యకు రు 2897 అ 1910 సం॥ లోను, రు 4440 అ 1911 లోను, రు 6049 అ 1912 లోను, రు 8183 అ 1913 లోను సాహాయ్యము చేసిరి. ఈ విధముగ సంవత్సరము సంవత్సరము రు 2000 లదనముగ సహాయముచేసి యుండ 1914 సం॥ న మాత్రము రు 2000 తక్కువగా ఆనగా రు 6125 మాత్రము సాహాయ్యము చేసి యున్నాడు. ఇదికూడ ప్రస్తుతపు వైశ్యనెక్రటరీ పనిలోనికి వచ్చిన తరువాత జరిగినది. మీకిముందు నెక్రటరీ గా నుండిన వాడుగాను ప్రతి సంవత్సరము ముఖ్యబావర విద్యకు గాను ఎక్కువ భవసాహాయ్యము చేయించి పుణ్యము కట్టుకొనినాడు. ప్రస్తుతపు నెక్రటరీ గారు ముఖ్యులైనను మీ కులాభిమానమేమిగాని ఒకసారి రు 2000 కిచ్చిందినాను. సాహాయ్యము నవేలించునాను తగ్గుటచే సామ్య తక్కువ చేసినట్లెంచ కూడదు. దూరపుకొండలు నునవను సామెత ప్రకారము దూరదేశములనుండి ఏదోయొకకారము జరుగ గలదను ఆశతో విద్యార్థు లెందరో చెప్పుకుని వచ్చి దేవస్థానపు కార్యదర్శిని చూచియు కార్యములేక విముఖులై వెళ్లి పోవుచున్నారు. సహాయముకై వచ్చు వీధివిద్యార్థులను మీరు సరిగ మామట లేదట. దేశము నుపసభల యుండెను, ఆర్యవయశ్యశిల్పి హాసభయం చేసి దేశక్షేమముకు విద్యయే ముఖ్యధారమని యేకకంఠముగ చెప్పుచున్నప్పుడు విద్య యందు మీర ఆశ్రద్ధకు చూపుట సమంజసముగ లేదు. మీరు వట్టపరియో నిర్దులె యుండియు, వైశ్యులెయుండియు,

విద్యార్థులయందు దయకావలయును తోచనీయదు. మీరు ముగ్గురు కుమారుల విద్యకును ధర్మదాయమునుండి సాహాయ్యము చేయుచున్నారట. మీరు వీధివారు కాదు. నెలకు రు 100 పంపును వచ్చుచున్నదని చెప్పుచున్నాడు. ఇదిగాక మీకి నెలకు రు 125 ల తీరము, ఎ. బి. లేదన్నను మీకి నెలకు రు 225 అ మాట్టుచున్నది. అట్టి నీతితో మీ కిట్లుగ దేవస్థానాధికారులు లెండుకు సహాయము చేయవలయునో తెలియదు.

వీధిలు చాలమంది యుండ భవంతులకే ధర్మాదాయమునుండి సహాయముచేయుట న్యాయము కాదు. మీరు కుమారులలో నొకరికి నీమటపోయి చదువుటకు గాను నెలకు రు 100 లచ్చుట కంగీకరించిరిని వినుచున్నాము. కమిటీలో ముగ్గురు అందు కంగీకరించి మాగుంగీకరించక పోవుటవలన ధర్మకర్త తన ప్రత్యేక పక్షము నుబయోగించి ఆవమానితప్రాయమిచ్చిన మాగుంగిలో నేకీభవించి దీనికంగీకరించి నాంబ. వైశ్యబావరను నీమట పంపి విద్యకలపుటకు ప్రోత్సాహపడుటకు ధర్మకర్తకు బాగుగనే యున్నది కాని భవంతులమాట యటుండ వీధి విద్యార్థులసంగతి విచారించవలెక? రు 100 ఒకరికిచ్చుటకంటె పదిమంది వీధిబావరకిచ్చి పది వీధిబాలులను సుంక్షించుట ధర్మ మని మాగుగురు కమిటీమెంబర్లుకును ధర్మకర్తకును తోచకపోయినది. ఇప్పుడేమియు మిగిలిపోయినదిలేదు. ఇప్పుడైనను ఈ రు 100 అను వీధివానికిచ్చి ధర్మపరిపాలనచేయుచురని నమ్ముచున్నాము. వీధివాడు మనలించినచు ముగ్గురు సభ్యులు వందనీయులు.

గ్రామ స్వపరిపాలనము.

గతసంవత్సరపు జిల్లా బోర్డువైని బంగళాదొరతనము వారికి తీర్మాన మొనర్చిరి. ఈ తీర్మానమున గ్రామస్వపరిపాలనాభివృద్ధి వివరింపబడియున్నది. ఇందువివరింపబడిన ఆంశము లెంతయు నాల్గవదాయకములను ప్రోత్సహకరములను అయియున్నది. యూనియను కమిటీమాలముగ్రామములకు స్వపరిపాలనమును బ్యాపింకజేయుట స్వపరిపాలనావిధానమున నొకదేశ. ఈవిధానము విషయమున చాలకాలమునుండి దొరతనమువారాలోచన సలుపుచుండిరి.

పంచాయితీలతోపాటు యూనియను కమిటీలను విరివిగా నేర్పాటొనర్చవలసిన దను జిల్లా పరిపాలక సంఘమువారి నూచనము 1915వ సంవత్సరపు దొరతనమువారి స్థానిక స్వపరిపాలనా తీర్మానములకమున గమనింపబడినది. గ్రామ పరిపాలనను సభివృద్ధిపరుచుట మాత్రము లెందు వివరింపబడినది. పంచాయితీల తోపాటు యూనియను కమిటీలుగూడ నుండవచ్చునని స్థానిక స్వపరిపాలనా శాసనమంగీకరించుచున్నది. ఈ మార్గమున క్రమచురుట్టియు, దూర వృష్టి గల యట్టియు అభివృద్ధి దొరతనమునాకు పడ యుచున్నాడు. గ్రామకచ్చేరిల నియామకము దొరతనమువారిచర్యయందున్నది. ఇందువిషయమై నూతనశాసనము లొనర్చ వలసరము. గతవత్సరమున యూనియను కమిటీలు చాలాధికమైనవి. తమస్థానముఖ్యముగూడ వీటికి గుప్తమగుచున్నది. జిల్లాబోర్డుమొన్నకు వాటికూడ లేనిపన్నులు విధించువధి కారమాకమిటీలకుకాదు. కమిటీలవలన పూర్వలాభము బడయుల యెచ్చగెగిన స్థానముల యుండే దొరతనమునాటిట్టి యూనియను సంఘముల నేర్పుతుకు. ఈ సందర్భమున రెసిడెంటు పంచాయితీ లిదివరకె స్థాపించబడి యుండిన స్థానములు తక్కినవాటికంటె చాల అవకాశములై యుండి యూనియనుకమిటీలవలన లాభముల సధికముగబడయ గలవుజిల్లాకుద్యోగులు జిల్లాబోర్డుతో నాలోచించి కమిటీలను శీఘ్రమున బ్యాపింకజేయుట కనవలసరములను వారయదగును. నియోజన విధానమున ప్రవేశపెట్ట గలిగినంత వ్యావశ్యకము గ్రామములు పొందియుండలేదు. కాని అర్హతను బడయ యెత్తించునట్టియు, సామర్థ్యమున కనవలయునట్టియు గ్రామముల సాక్షరభావముతో నాది ప్రోత్సహించుటకు దొరతనము వారు సంసిద్ధులు.

విజయగరమునందు మావిశేషము దీట్లు న్యాయము న్నాడు:— ఈనెల 26 తేదీని ముకాళాకాలకు సంబంధించిన మోనూలకల పృథానోపాధ్యాయుడు గా నుండిన పిదప త్రి నూతనవారాయణశాస్త్రి గారు జనాదరముచే నాలునెలలు బాధపడి కాలముచేసినది చావులుటకు చింతించుచున్నాము. మీకి వసున్న! 50 సంవత్సరములు. మీరు 29 సంవత్సరములనుండి కళాకాలలో నుద్యోగముచేసి వాని యభివృద్ధికియ మిక్కిలి పాటుబడినవారు. పాఠశాల సంఖ్య హెచ్చుటకు మీ శ్రమ యొక ముఖ్య కారణమని చెప్పవచ్చును. మీరు వసమచే కళాకాలకు గొప్పవచ్చును సంభవించినదటకు సందేహములేదు.

# హిందూ విశ్వవిద్యాలయము.

పౌరసాహాయ్యము కావలయును.

గౌ. పండిత మదనమోహన మాశ్రమ్యగారి

యువస్వామి.

కాశీకుటుంబమునకు హిందూ విశ్వవిద్యాలయ మొకటి స్థాపితముకావచ్చును. తల్లిపాపమును రాబోవు ఫిబ్రవరి 4 వ తేదీని శ్రీహర్షింజీ ప్రభువుగారు స్వహస్తమునగావించునట్లు దానినివలనను అధికప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సంస్థానాధిపతులును, సామంతులును యధాశక్తిని చందాల నిచ్చి గారు. ధనసాహాయ్య మింకను నెక్కుడుగ కావలయును. ఈ సాహాయ్యమును సర్థించుచు, హిందూ విశ్వవిద్యాలయాదర్శములను జేర్చుచు, నిన్ను సాయంత్రము ఈ పురమందిరి విశ్వవిద్యాలయ హోటలును సరైరికిగానూ మైదానమున గౌ. పండిత మదనమోహన మాశ్రమ్యగారు బహింగోపస్వామి మును గావించిరి. గౌ. మాశ్రమ్యగారు ఇదివరకొక మారు జేయి చుచోజనసభ కధ్యక్షులుగా నుండిరి. మొన్నను బొంబాయిలో జరిగిన హిందూ సహసభ కధ్యక్షులుగా నుండిరి. సామ్రాజ్య కావనసభ నుంచి వీరు సంయుక్తపరగలాల తరపున ప్రతినిధిగ నున్నారు. వీరు గొప్పవిద్యాలయము; మహావక్త, జేతబంధ వుడు. వీరి యువస్వామియును వినుటకై నిన్ను నగవర్ష మెంటు ఉద్యోగియును, సింఘము బుచ్చుకొనిన యుద్యోగి యును, వ్యాయాపాదులును, పురప్రభులును, సామంతు లగు చెట్టియారలును, విద్యార్థులును అనేకులు వచ్చిరి. వ్యాయా మూర్తి సదాశివస్వామిగారు, వివాసబహదరు అదివారాయ నియ్యగారు, వివాసబహదరు రాజరత్న మొదలియ్యగారు, వ్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారు, మాజీమిటి పిల్లగారు, రావుబహదరు రామస్వామి అయ్యగారు, సి.సి. రామస్వామి అయ్యగారు, పి.శేషాద్రిఅయ్యగారు, అనిలేసాంటుయ్యగారు, వ్యాస మూర్తి శేషగిరి అయ్యగారు, కస్తూరి రంగయ్యగారు, అర్. ఎన్. అయ్యగారు, రావుసాహెబు కన్నెకె నెట్టిగారు, రావు సాహెబు రామానజులు నెట్టిగారు, ఎన్. శ్రీవాసయ్యగారు, జి. ఎ. నరేశ్వరయ్యగారు, వివాసబహదరు ఎల్. ఎ. గో వింద రాఘవయ్యగారు, అబ్దుల్ సుబ్బాన్ సాహెబుగారు, గౌ. శివస్వామి అయ్యగారు మున్నగు మహనీయులు సభ నుండిరి. విశ్వవిద్యాలయ సోపానముల నాధ్యక్షులు చేసి జేసిన నొక చిన్న ప్లాటుపారము కలదు. దానిమీద కొందఱు మహనీయు లుచితానవాసితై కూర్చుండిరి. ఈ సందర్భము చుట్టునునుండిన్ని కుర్చీలు జేయబడెను. వీరియందు మతికొంద ఱు కూర్చుండిరి. వెనకనున్న వేనవేల మందియు నిలుచుని యుంటుండెరి. ఆరంభమునందు అల్లరి యొక్కడయ్యెను. పిమ్మట క్రిందకుర్చీలనుతీసివేసి యందఱును వట్టిసేలమీదనే కూర్చుండిరి. అప్పుడుకర్చీలనుతీసివేయుట, నిలుచున్నవారు కూ ర్చుంటుంటు మొదలగు సందర్భాల నె పండిత మాశ్రమ్యగారు సభకు విచ్చేసిరి. బలవత్తువాడ వారిమూడు రాధాకాంత మాశ్రమ్యగారు విచ్చేసిరి. గౌ. శివస్వామి అయ్యగారు సభాధిపత్యమును వహించి, పండిత మాశ్రమ్యగారి సభాచారికి తెలియజేసి విరమించిరి. గౌ. మాశ్రమ్యగారు లేచి, బల్లపై నెక్కి అల్లరిచేయువారిని నూరార్చి, యందఱును నుచితరీతిని కూర్చుండజేసిరి. ఈగడవిద యెంతమాత్రము సమంచితముకాద నియు, ఇంతకంటె ద్విక్రమీకృతసంఖ్యాకులకు సభ్యులండినను వారు ఆంగ్లేయులైపో నెక్కుడు సమయమువీడకుగాను, విశ్వ బ్రహ్మగాను సడచుకొనియుండిరియు, అయినను ఇప్పటియల్లరి కలన చెన్నుబల్లపువేరు చెడకుండునుగాకయునియు చెందలింది. తామిచుటకువచ్చిన యాదేశమునానుతించి ప్రసంగించుచు, తమమూటలను విడుదలు సంతమంది సభ్యులువచ్చి తమను అర గించినందుకై తమకృతజ్ఞులు నెల్లడిజిరి. పిమ్మట హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునుజూచిచి యిట్లు ముచ్చటించిరి:—

చిరకాలపు కోరిక

హిందూవిశ్వవిద్యాలయోద్యమము కేవలము సహాయము కాదు. గడచిన 10-12 సం॥ నుండి ఈయద్యమము మహాప్రభుల మనంబుల నొత్తిజేయుచున్నది. సామ్రామ విద్యాలయముకొకటి స్థాపించవలయునని కీర్తికేసులైన జమ్మిట్టితాతగారు మొట్ట మొదట తలకెట్టిరి. అప్పటినుండియు ఆయనవరము తీరకనే యుండెను. కానియంతకంతకు ప్రయత్నముగా ప్రజాసానుభూతిని గడించెను. తుదకు గవర్నమెంటువారి సానుభూతినికూడ సంపాదించగల్గెను. గతించిన మూడునాడుగవర్నమెంటులోను

ఈవిషయమై అధిక ప్రయత్నములుసాగెను. ఇప్పటికాయు ద్యమము ప్రత్యక్షరూపమును దాల్చుచున్నది; తాల్చినదనియె చెప్పవచ్చును. 1911 సం॥ డిసెంబరు నెలలో అప్పటి విద్యకా ఖా సభ్యుడగు శరహార్షిర్షు బట్టగారి కీనిషయమున నొక విజ్ఞాపకమును దర్శించుచు కొందఱు మహనీయులు ఢిల్లీకి వెళ్లిరి; అదిమొదలు మొన్నటిడిసెంబరులోగా జరిగిన ప్రయ త్నములును, చేపూరిన ఫలంబులును అత్యుత్పత్తియును. విశ్వ విద్యాలయము మధ్యమైనది. ఇదివరకుండిన విశ్వవిద్యాల యములనెలాక యిదిసామ్రామ విశ్వవిద్యాలయమై యుండున విద్యబోధయు, విద్యారంభిలనయు ప్రయత్నించి జరుగును. కేవలపరిశ నాప్రయత్నములగు ప్రయత్నవిశ్వవిద్యాలయములు నిమగ్నియోజనంబులు. సామ్రాజ్యజేతములందుండివిశ్వవిద్యాల యములను, మనజేతమునందుండి విశ్వవిద్యాలయములను సరిపాల్చి మాచిలివేసి, అమెరికాలో విద్యబోధచేయుటకు నెంతమంది యు సాధ్యములు న్నారో, మన జేత ముం దంతమంది విద్యార్థు లున్నారేమో కాని యంతకంటె నెక్కుడుమంది యున్నట్లు లోచనము. అచ్చట చతుర్వేది వారెంతమంది యున్నారో ప్రస్తుతమందు మనజేతమందు చదువుకొనుచు రంతమంది యున్నారని సంతమాత్రమున మన దేతమం దింకను నెన్ని విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపితములు కావలయునో వ్యక్తమగుచున్నది. నూతన విశ్వవిద్యాలయ ముల లోబాటు ఇప్పటి విశ్వవిద్యాలయములుకూడ నూతన యై నూతనపద్ధతుల నవలంబింపవలయును. ఇందున కొక సంకతి తారాగమగుచున్నది. ప్రస్తుతమందు మన కళా కాలలో ప్రవృత్తికాత్రములను చెప్పవచ్చును. మన విద్యా ర్థులును వానిని పరిష్కారమై శ్రద్ధాభక్తులతో జడవుచున్నారు. కాత్రములను జదివి, పరీక్షల నిమిత్తమున్నున్ను; జడసిద్ధులగు చున్నారు. అయినపిమ్మట వా రేమిచేయుచున్నారు? వారి కాత్రులొకటి మేమిచేయుచున్నది. ఏ అక్కంటెంటు జన రుణజేతముకానో, ఎకలెక్టరు కచ్చేరీకానో, లేక మతేదియు కనుపడకపోయిన. ఏ జిల్లాకోర్టుగ్గిడరు పనిచేయుటలో యుప యోగపడుచున్నది. ఇట్టి విజ్ఞానములను లాభమేమి? ఇట్టి జ్ఞానబోధలను జేత మెట్లు అభివృద్ధి చెందగలదు? కాత్రులొకటి మనంకంటె నెక్కుడుగ అనుభవప్రాయభ్యుగను, హాస్యో కమోగముగను అపాదించవలయును. ఇప్పుడు స్థాపితముకావచ్చు హిందూ విశ్వవిద్యాలయము ఈ కౌశలంతు న దీర్చగలదు. ఇంతియే కాదు; మన హిందూ విశ్వవిద్యాలయములను తీరుకట్టికాంత మతియొకటికలదు. అయ్యది మతివిద్యబోధ. మతివిద్యలను మానవునివదలి సం స్కారమందుచున్నది; సౌకిల్యమలదుచున్నది. మనగవర్న మెంటువారింతవరకును మతివిద్యా బోధవిషయమై యేప్రస క్తిని కలగజేసికొనలేదు. వారు లౌకికవిద్యావ్యాపనమునే తల నెట్టిరికావున, మతివిద్యాబోధముజేయు సంకల్పముగ బయలు దేరవలయును. మనోదరులు కొట్టకొలిది ధనమును దానము లనియు, బహుమానములనియు తెచ్చించుచున్నారు. దీనిలో కొంతకాకపోయిన కొంతనైనను విద్యావ్యాపకార్థమువెచ్చించినవో నెంతయేనియు బాకుమిను. మనహిందూవిశ్వవిద్యా లయములను సానుభూతిసహించి మనసోదరులు సాహాయ్యము చేయవలయును.

ప్రస్తుత స్థితి.

ఇప్పటిమట్టును మనవిశ్వవిద్యాలయమునకు నొక వికాలమును నిజేశ్వలములభించింది. గంగానదియొద్దను రెండుమయ్యలపాద పును 1 మైలువెడలును గలదు. 90 లక్షలరూపాయల సొమ్ము చందాజేతుబడినది. అందులో 60లక్షలు వసూలయ్యుచున్నది. రాబోవు ఫిబ్రవరి 4 తేదీని శ్రీహర్షింజీ ప్రభువుగారు పురాణి స్థాపనము నొనర్చెదరు. తమహస్తావ్రహ్మమును సంస్థానాధిపతు లును సామంతులును విచ్చేయుటకు అనుమతించిరి. రాష్ట్రీయప్రభుత్వాధికారికూడ విచ్చేయనియ్యకొనిరి. ఇంతటి యాదంబరముగా బయలుదేరు విశ్వవిద్యాలయము సార్థకము కావలయును. సార్థకమగుటకు డబ్బుకావలయును. 50 లక్షల రూప్యలలో నొక విశ్వవిద్యాలయము స్థాపితము కానేరదు. ఉత్తమవిద్య ఉత్తమ పద్ధతులమీద ఉత్తములచే నాపా దింపబడవలయునని, ప్రస్తుతమగు ధనసాహాయ్య ముండవల యును. 50 లక్షల రూపాయలు మన సాంకర్మిక వ్యయమున కే సరిపాడు. దానిలో సద్వివకార్యము యావత్తును నెట్లు కొన సాగగలదు? ఈ యద్యమము సంపూర్ణ ఫలంబు నీయవల యుననినో, 4 కొట్ల ధనము కావలయును. అందటి సాహాయ్య ములనను రాబోవు సంవత్సరములోగా 1 1/2 కోట్ల ధనము సం పాదించగలమని ప్రార్థనకలదు. మిగిలిన ధనము ప్రయత్నము గా రాగలదు. దీని విషయమై భారతీయు లందఱును మాత్ర

ము పూనిక వహించవలయును. ఎచ్చటిదో కాశీగాని కాలేజీ మాట మన కెందుకని యుపేక్షజేయరాదు. ఇది యొక్క కా శీవిద్యార్థుల యుపయోగాగ్ధమైయే యుద్దేశింపలేదు. ఈ హిం దూ విశ్వవిద్యాలయముయొక్క

అవకాశము

భారతవర్షమున కంతమను గూడ సమానముగా గల్గు చున్నది. ఇంట వనతి గృహములు నిర్మింపబడును. జేతముయొక్క సమములనుండి వచ్చే విద్యార్థుల కందఱును వ. స. తు. అ. ఏ. గ్న. తు. ప. బ. దు. ను. వీని కన్నిటికీని ధనము కావలయును. అందటియు ప గా ర్థముననుద్దేశింపబడిన యాయుద్యమమును నందఱును సాహ య్యము చేయవలయును. ఈవిశ్వవిద్యాలయమునకు విద్య బో టులందలి కళాకాలముల స్వాధీను చేసికొను వికారములేదు. కళాకాలము స్వాధీనముచేసికొని వికారములేకపోయినను, ఇతరస్థలములందలి హిందూత్వము, శైకందరికూత్వముస్వాధీ నముచేసికొని వికారముకలదు. ఇదివరకు ధనసాహాయ్యము చేసిన కొందఱు సంస్థానాధిపతులు తమ సంస్థానపు విద్యార్థు లకు వసలిని నొనగవలయునను మరకున జేసికొనిరి. దీనియర్థి మేమి? మనవిశ్వవిద్యాలయము సర్వవ్యాపకముగానుండున నియు, అందువీరువారులను విభేదములేక యందఱును విద్యను బడయవచ్చుననియు వ్యక్తమగుచున్నది. మేరకను మాత్రము హిందూ విశ్వవిద్యాలయమైనను, ఇందు హింద జీవితముకూడ, మునల్పానులైనను, క్రైస్తవులైనను, పారసీకులైన, మతొక రైనను కూడచేరవచ్చును. మతివిభేదములేకపోవుటయే కాదు; బాలురును బాలికలును కూడ చేరవచ్చును. ఈవిషయమున అత్యంతోపకము కలదు సౌకర్యములవిర్పాటుచేయవలెను. ఈనిర్వేదవృత్తివిద్యార్థులనిషయమున నేగాక యుపాధ్యాయుల విషయమునకూడ నవలంబింపబడును. పాఠశాలలైనను, క్రైస్త వులైనను, హిందువులైనను సరియే కాని, మనకు కావలసినసమ దుడెచ్చట దొరికిననుసరియే, వారినికొక్కరినీయముగా దీసి కొందుము. కావునఈపాధ్యా గులనిషయముగని విద్యార్థుల విషయముగని యీ విశ్వవిద్యాలయము ఒక్కస్థలమునకు గాని, యొక్క రాష్ట్రమునకుగాని నిర్ణయింపబడలేదు. సకల రాష్ట్రీయలకును నిండ అభిమానముండవలయును. అందఱును సమానబాధ్యులై సాహాయ్యముజేయవలయును.

విశ్వవిద్యాలయాధికారి

ఇతర విశ్వవిద్యాలయములలోకంటె నిందు అధికార ప్రాబల్యము తక్కువ. మనవిశ్వవిద్యాలయ సభలయందు, అన గా మనసె నేటులందు అధికారప్రాబల్య మెట్టివనగ దాయకమై నదో మనకెల్లరకును విదితమే. ఈ హిందూవిశ్వవిద్యాలయము నందటిఅధికార ప్రాబల్యముండబోదు. ఎచ్చడెచ్చడోవచ్చు చిట్కు సమయములందుమాత్రము ప్రైవేటుకి ప్రత్యేక స్వామ్య ముండునో కాని యితరవిషయములన్నియు విద్యాలయసంఘము వారికేలోబడియుండును. ఛాన్సిలరు, ప్రొ-ఛాన్సిలరులున్నును అధికారస్థాపకులన్నియు నియోజితములై యున్నవి. కావున ఈవిశ్వవిద్యాలయము ముఖ్యముగా ప్రజాస్వామ్యమై, అధికార ప్రమేయమైయుండును. ఇకనుండు ఈవిశ్వవిద్యాలయము వారు ఎన్నెన్నియో ప్రయత్నములను తలనెట్టి యు న్నారు. వానినన్నిటిని నింతలో తెలియబుటకు విలులేదు. కాని వానియందు అభిల భారతి వర్షోదయోగ ములైనవి అనేకములు కలవు. ఒక్కదానిని మాత్రము చెప్పవచ్చును. వి.సి.ఎన్. పరీక్షకు ని ప్పడుచు న వారలు మైశ్రకొలది సమద్రప్రయాణమునజేసి, విదేశమునకుపోయి, యచట రెండుమూడు వత్సరములు గడవవలసియున్నది. ఇక ముండు వి. సి. ఎన్. సోటిపరీక్షకువలయు కాత్రునిషయము లను తగిన సమర్థులచే నిచటనే చెప్పించి, విద్యార్థులను పరీక్ష లకు మాత్రము పంపవలయునని ప్రయత్నములు సాగుచున్నవి. ఇయ్యది యెల్లరకు నుపయోగకరముగానుండును. చెన్నుత్తిరి రాజధానివారు, బొంబాయిరాజధానివారు, మైసూరువారు, తిరువాన్కూరువారు అందఱును ఈ విశ్వవిద్యాలయమునకు వచ్చి విద్యగరము నవకాశములున్నది.

అనిలేసాంటుయ్యగారు.

పిమ్మట అనిలేసాంటు దొరసానిగారులేది ననాజ మ్మయనధురోత్పలతో హిందూవిశ్వవిద్యాలయోద్యమము నుగ్గ డించి, యచట బోధితముకావచ్చు విద్యావిధానము జేతకత్తిని, రాజభక్తిని, విద్యాభక్తిని నాపాదించగలదని నచ్చు తెప్పి, యట్టి విశ్వవిద్యాలయము తెన్నియేనియు కావల సినదనినను, ప్రస్తుతమున ఈపున ప్రయత్నము సఫలీకృతము జేయుట యెల్లరకును ఇప్పు క్తమనియు చెప్పిరమించిరి,





విషయముక్తమణిక.

కన్యకా పరమేశ్వరీ దేవస్థానము	8
హిందూ విశ్వవిద్యాలయము	4-5
ప్రభావవ్యాసము	
హిందూ విశ్వవిద్యాలయము	6
తియ్యప్పాదికవార్తలు	7
బిరోసా మహాసంగ్రహము	
విశేషతంత్రవాదము	8-9
ఆయుర్వేద ప్రదర్శనము	10
ఇంగ్లీషు తండ్రివార్తలు	11-12-13
వివిధ విషయములు	14

ఆంధ్రపత్రిక

1916-వ సం. జనవరి నెల 6-వ తేది  
గురువారము

హిందూ విశ్వవిద్యాలయము.

రాజాపు ఫిరవరి మాసము నాల్గవ తేదిన హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు శంఖస్థాపన చేయుటకు మనగవర్షురు జనరలుగారు అంగీకరించి నారు. గవర్నరులుమున్నగువారు కాశీక్షేత్రమునకు నా మహోత్సవమును చూచుటకై పోవనున్నారు. విశ్వవిద్యాలయము నిమిత్తము గంగాతీరమున రెండుమైళ్ల భూమి సంపాదించబడి యున్నది. రానుండు మహోత్సవమునకై సకల సన్నాహములు చేయబడుచున్నవి. ఒకవైపున శంఖస్థాపనమునకు ప్రయత్నములు జరుగుచుండ మరొకవైపున విశ్వవిద్యాలయమునకు ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకు గాను మదనమోహన మాళవ్యగారు కర్మలన మొదలుపెట్టినారు. వారిప్పు డీకరమున నుండుట మాచమనకు తెలింగియే యుండగలరు. నిన్నటిదినము బాపుశనమునకు వెనుకప్రక్కన మహాసభ మొనర్చి హిందూవిశ్వవిద్యాలయపు సంగతి సందర్భములను వివరించిరి. సభకు చేరినవారి యుత్సాహము అంతముగా నుండెడిది. దానినినించి మరొకచోట పూర్ణవృత్తాంతము ప్రకటించి యున్నాము. ఇప్పట్లైన విశేషవర్ష యవసరముకాదు. ఆయిన మదన మోహన మాళవ్యగారు విద్యార్థులను మండలించి మద్రాసు శారవము కాపాడు డని ప్రశంసించు సంతతికై సంభవించుటకు వగచుచున్నాము. మావిశేషకుడు వ్రాసిన వృత్తాంతమును బట్టిమాడగా ఏర్పాటులు తగినట్లుగా జరుగ నందుచేరి కొంతయల్లరి తప్పుకపోయినదనుటస్పష్టమగుచున్నది. ఒక పురప్రముఖుడు వేయిరూపాయలు చందా వేసినప్పుడు కలిగిన కలవరమునకును మాళవ్యగారు విద్యార్థులనే పాత్రుల నొనర్చిరి. మావిశేషకుడు ఇతరులకూడ నందుకుకారకులైనారని తెలియజేయుచున్నాడు. విద్యార్థులు సహజముగానే యుత్సాహము చూపుచుండురు. అందులో హిందూవిశ్వవిద్యాలయపు పేరు బెట్టుకొని మాళవ్య యంతటి దేశభక్తుడు మద్రాసు సాయమును కోరుచు బయలుదేరినప్పుడు ఈయుత్సాహము పెల్లుబుగనటుల కార్యనిర్వాహకులెరిగి యుండవచ్చును. తదనుగుణముగా ముందుగా తా మేతెంచి తగినసౌకర్యములను ప్రేక్షకు

లకు గల్గించుటకు ప్రయత్నించి యుండవలెను. ఉత్సాహవంతులతో గూడిన సభలను నడుపుట వైఖ్యములను రణరంగము లో నడుపుట వంటిది. వేదికసిద్ధముచేసి పెద్దపెద్ద పేళ్లవారికి పది కుర్చీలు వేయించినంతమాత్రమున పని తీరి పోవాలదు. కార్యనిర్వాహకుని జమగు నామకర్తవ్యమును కనుబరచవలసియుండును. అట్టి నాయకత్వమున వోవ ముందుటయే యీనగరపు దురదృష్టము. ఇంగ్లీషువారి సభలకు మనసభలకును అంతభూరము తారతమ్య మెంచునట్లు మాళవ్యగారిని ప్రోత్సహించిన ముఖ్యకారణమును నీవాయకత్వలో పమే. ఇకముందైనను మానగర నాయకులు ఉచితరీతిని ప్రవర్తించురు గాక యని కోరుచున్నాము గా॥ శివస్వామయ్యగారి విషయమున కలిగిన రొదకు మేము చింతించుచున్నాము. కాని నాయకులు కొంచెము జాగ్రత్తకలవారై సభయొక్క పరమోత్సాహమును గమనించి యుండినయెడల ఆచింతాకరసంభవము కూడ జరుగకయుండుననియే యభిప్రాయపడుచున్నాము. ఎట్లైనను ఇతర విధముల నిన్నటిసభ విజయవంతముగా నడిచి పోయినది. మదనమోహన మాళవ్యగారు కొంత వరకు హిందూవిశ్వవిద్యాలయపు కార్యసరణిని తెలియజేసినారు. ఇప్పుడుండు విశ్వవిద్యాలయము లలోని రెండులోపములను నీనవీన విశ్వవిద్యాలయము చక్కబెట్టగలదట! ప్రకృతిశాస్త్ర విద్యా శ్యాసమునకు నెక్కువ ప్రాముఖ్యము రాగలదట! మతవిద్య నేర్పబడగలదట! ఈరెండాదర్శములను మిక్కిలి ప్రశంసనీయములే. అయినవివిధాకర్మమాత్రములుగా నంతకాలముండవలసినవచ్చునోయనుట నవీన విశ్వవిద్యాలయమునకు సమకూరు ద్రవ్యము మీదను కార్యనిర్వాహకుల యుదారాశయముల మీదను నాధారపడియుండగలదు మొత్తమునాలుగు కోట్లనూతనంగాని మాళవ్యగారు పెట్టుకొనిన యుద్దేశములు ఫలవంతములు గావు. ప్రారంభించుటకే 90 లక్షలు కావలసి యున్నవి. ఇప్పటికి సమకూరి యుండునది అరువది లక్షలు. ఇంతవరకును సంతృప్తికరముగానే యున్నదని చెప్పకతప్పుదు. నిన్నటిదినము మన నగరవాసులు వేసిన చందాను ఈ మొత్తములతో బోల్చిచూచినయెడల జహుస్వల్పముగా కనుపించు చున్నను సామాన్య దృష్టితో చూచునెడల ఈనగరమునకు శారవము కలిగించునవిగనే యున్నది. తక్షణము ఆరువది నేలకుపైబడి చందాయగుట సాధారణ విషయముగాదు. తాత్కాలికముగా కొద్దిద్రవ్యమేసమకూరినను నిరంతరపరిశ్రమ జరుగునెడల ఇంతవైందవ భూమి ప్రభుత్వాధికారము లేక స్వతంత్రముగా నడువగల ఒక్క విశ్వవిద్యాలయమును భరింప జాలకపోదు. మదనమోహన మాళవ్యేత్యాదుల స్వార్థత్యాగ నిదర్శమే ఇంకను యావనులగు వారికి ప్రాకి యనర్గళపరిశ్రమకు ననుకూలములను కలిగించు నకుటకును సందేహపడ నవసరము కానరాలేదు. మాళవ్యగారి ననుసరించి నూతన విశ్వవిద్యాలయములోనికి అన్ని ప్రాంతముల వారును అన్ని మతముల వారును చేర్చుకొనబడ నున్నారు. విద్యాభోధకులను గూడ వర్ణవివక్షత నాలోచింపకయే నియమించు నున్నారు. ఈవిధముగా నిర్ణయములు జరుగునని మతవిద్యయు మిక్కిలి యుదార

ముగానే కరపబడవలసియుండును. అట్లే కరపబడుననియు నమ్మదగి యున్నది. పతనీయ విషయముల నూత్ను నూది ఏర్పడు వరకును ఈ సంగతులలో ఇదమిత్యనుని నిర్ణయించుటకు వీలు లేదు. మహా విశ్వవిద్యాలయమును దలపెట్టిన దేశజాంధ్రులు అన్ని మతముల యానుకూల్యము ననుసరించియే ప్రవర్తించు రని నమ్మలేగియున్నది. అదియే మదనమోహన మాళవ్యగారును నిన్నటిదినము గ్రుతపరచిరి. వీరికిను మనరాజధానిలో పర్యటనము చేయుచున్నారు. వీరికి తగిన ప్రోత్సాహము కలుగునుగాక యనియు సచిరకాలమున మనభూమి యందును స్వతంత్రముగా పాశ్చాత్య నాగరక దేశముల విశ్వవిద్యాలయములలో నేర్పబడు ఉత్తమప్రకృతి శాస్త్రవిజ్ఞానమును నేర్చునట్టి విశ్వవిద్యాలయ మొక్కటి ఏర్పడునుగాక యనియు నెదురుచూచు చున్నారము.

డెబ్బీప్రభువుగారి సైనిక శక్తినంపాదన.

అనుదినమును తంత్రవార్తలలో మాచదు వరులు ఆంగ్లసీమలో సైనిక నిర్బంధపద్ధతి వచ్చునారాదా రాతగునా కూడదా యను విషయములకు సంబంధించిన సంగతులను చదువుచునే యున్నారు. నిర్బంధ పద్ధతిని ఉపక్రమించుటకు ద్వైములేక డెబ్బీ ప్రభువుగారు ప్రారంభించిన పద్ధతియు తెలిసియే యున్నది. యుద్ధవయస్కులగు ప్రజయెల్లరను వారు జాబితా చేసినారు. ఆ జాబితాను అనుసరించి ప్రజముగా సైన్యములోనికి ప్రజలు చేరవలసిన దని కోరినారు ఆస్పిత్తు మహాశయుడు ఆ కోరికలోను నొక క్రమమును అంగీకరించినాడు. మొదట నొంటరి యావనులు పదవ వివాహితులైన యావనులు తరువాత బంబరి మధ్యవయస్కులు అటువెనుక వివాహితులగు మధ్యవయస్కులు ఈ రీతిని కోరబడవలసి యుండు రని నిర్ణయించినారు. నియమితకాల మై పోయినది. చేరినవారి సంఖ్యలు లెక్కపెట్టబడినవి. డెబ్బీ ప్రభువుగారి పద్ధతి విజయవంత మయినదా కాలేదా యనుచర్చకు సమయ మేతెంచినది. వారి లెక్కలనుబట్టి ఆంగ్లభూమిలో ఇంకను యుద్ధవయస్కులగువారి మొత్తము సంఖ్య 50,11,441 ఇది వరకు సైన్యములో చేర్చుకొనబడనవారు. చేర్చుకొనబడుటకు నేతెంచినవారు అనర్హులుగా త్రోసేయబడనవారు 28,29,263. మిగత 21,82,187. మొత్తము సంఖ్యలో బంటరులు, 21,79,231; వివాహితులు 28,32,210 వీరిలో ముందుపడి సైనిక సేవ సంగీకరించినవారు బంటరులు 11,50,000; వివాహితులు 1,79,263. డెబ్బీ ప్రభువు పద్ధతిని ను పయోగించుకొనని బంటరులు 10,29,231. వీరిలో 3,78,071 రు పరిశ్రామి కావసరములకై యత్యవసరముగా కావలసియున్నారు! అనగా 6,51,610 గురు బంటరులు విచ్చికముగా సైనిక సేవకు నియ్యకొని రాలేదు. పైన ఇచ్చినయంతెలనన్నిటినిబట్టి చూడ విచ్చికపైనిక సేవ సంగీకరించి దేశమునకు పౌణము లర్పించుటకు సిద్ధపడి బయలుదేరుటలో బంటరులు వివాహితులకంటె నేమాత్రమును సొచ్చు ఉత్సాహము చూపలేదనుట సిద్ధమగు చున్నది. చేరక నిలిచి పోయిన యెంటరుల సంఖ్యయు లెక్కవగునుటకు రాదు. రమారమిగా మూడింట నొక వంతుసంఖ్యవారు తప్పించుకొనుటకు ప్రయత్నించి నారు. ప్రభుత్వమువారు తగినంత యనుకూలములను కలుగజేసి వ్యవధి యిచ్చి దేశ సంగక్షణకు దేశపుత్రుల సాయము కోరినప్పుడు గూడ దేశ

పుత్రులు తగినరీతిని ప్రత్యక్షతర మొసంగక పోగా నిర్బంధపద్ధతి యుక్తమింతులలో దోష మేమియు నుండజోదు. అస్పృశ్య మహాశయము అవసరమగు నేని తప్పక నిర్బంధపైనికవధించి నెలకొల్పినట్లు మని నాడే తెలియజేసెను. డెబ్బివభువు పద్ధతి యొక్క ఫలములు విమర్శింపబడుచుండిన ఈ కొన్ని దివసములుగా ఆ గ్లమంత్రిమండలిలో మాన్యులు కలుగు ననియు మున్నగువారిలు ప్రబలియున్న ను విశేషమగు వైపరీత్య మేమియును జరుగజాల దనుటకు కావలసినంతయోధార మున్నది. ఇప్పటికి నొక్కమంత్రి నైమన్యగారు మాత్రము రాజ నామా పెట్టివారు. విషయము విమర్శకు వచ్చి నప్పుడు డెబ్బివభువునే మూడింట రెండువంతులు అవివాహితులు సరియైన రీతిని ప్రవర్తించి యున్నారని కదా ఇప్పుడే నిర్బంధములు తలపెట్ట వలయునను వాదము రావచ్చును. తీవ్రచర్యయు కావచ్చును. కాని మంత్రిమండలి మాత్రము దేశ హితమును గోరి ఏమాత్రమును జంతు కళంకు లేక ప్రవర్తించి వివేకము కనుబరతు రనుటకు సందియము లేదు. నిర్బంధపద్ధతి నిర్ణయించినను అనిర్ణయమునండి విద్వాండును తొలగింతురట యనువార్తయు కొంత వివాదమును కలిగించు చున్నది. అప్పుడే జాతీయవాదులను తృప్తిపరచుటకేనా ఈవిశేషచర్య యని కొందరు విమర్శించు చున్నారు. ఈయంశముగూడ జాగ్రత్తగా పరిశీలించబడి అనుకూల ఫలమునకే వినియోగించుకొనబడును గాక యని యెదురుచూడ వలసి యున్నది. ఇంతదూర మాంగ్ల భూమిలో పైనికసేవను గురించిన చర్య యగుచుండ ఆభూమిలో యుద్ధ వయస్కులు డెబ్బివారి లెక్కలను బట్టి ఏబదిలక్షలే యని తేలుచుండ ఇంకను మన భూమిలో నేమాత్రమును సంచలనము పొడగట్ట కుండుట హైందవ హృదయమున నన్నితభావములనో గలిగింపక మానదు. రాజభక్తిచే సముద్రమువలె ఘూర్జిల్లు నీముప్పదియొక్కటి ప్రజలో జర్మనీని ముంచివైచునంతటియనకాశము బ్రటిషు సామ్రాజ్యమునకు కల్గియు కూడ అవిన్నద్యీపమే యన్ని కష్టములను బడుచు హైందవభూమి బలముల నిర్మాణమున కాయత్తపడ కుండుట యే లొకోయట యెట్టివారి మానసమునకును కొంత చింత తోచుట సహజము. ఏల ఇంకను బ్రటిషు అధికారులు అలోచింప కన్నాలో తెలియదు. కాలము సగ్గినము చేసికొనుట పురుషులక్షణ మగుటనుజేసి వెంటనే హైందవు లెంత బ్రటిషుసామ్రాజ్యవత్తమున పూనికతో కుంకునదియు తెలియవరచి హైందవ బలములను వెంటనే సక్రమపద్ధతుల సుశీలిత మొనర్చుటకు ప్రయత్నింప వలసినదని కొరుట స్వసంరక్షణమును సామ్రాజ్య సంరక్షణమును తలపెట్టునట్టి ప్రతి హైందవునకును విధ్యుక్తభర్త మని నమ్ముచున్నాము.

బర్హాలెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు; మన స్వాతంత్ర్యము

మొన్నటిదినము బర్హాలెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు రంగూనులో నుపన్యసించుచు మనయొక్క భవిష్యత్తును గురించి ఇదివరకు ఏ ప్రభుత్వాధికారియు సంగీకరింపని రీతిని స్పష్టతమముగా విషయములను తెలిపియుండుట కాలపరిపాకమును సూచించు చున్నది. హార్డింజ్ ప్రభువుగారు సామ్రాజ్యసభలో హైందవ ప్రతినిధి యుండవలసినది యను తీర్మానమునకు నామోదించుటలో గల యర్థమును వివరించువారై తమ ప్రభుత్వపు పరిపాలనా పద్ధతి యొక్క యాదర్శము హైందవ భూమికి బ్రటిషు సామ్రాజ్యములో స్వతంత్ర భాగస్వామ్యమును

కలిగించుటయై యున్నదని నుడివిరి. ఇది దేశీయ మహాసభయొక్క యాదర్శమును మించిపోయినదని ప్రత్యేకముగా వాయవలసిన యవసరము మాకు కనుపడ లేదు. ఆదర్శము మాత్రము ఇదియేకాని మార్గము దీర్ఘమని లెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు ఆదర్శము నెంత స్పష్టముగా తెలియజేసిో అంత స్పష్టముగా తెలియజేసి యున్నారు. మంచి బలవత్తరములగు మార్పులను చేయుచు చక్కబడునాదులను వైచుచు పని చేయవలసి యున్నారట మన దేశీయ సభాధ్యక్షులను వహించిన సింహగారి యుపన్యాసములో నున్నంత వెనుక ముందులైనను ఈజాప్టాధికారి యుపన్యాసమున లేక యుండుటకు హైందవ భూమి వారికి నెంతేని కృజ్ఞతను కనుబరచు చున్నది. దేశీయ మహాసభ డిసెంబరుమాసాంతమున స్వపరిపాలనాదర్శము తాముగీకరించి నట్లైనను ప్రభుత్వమునాడు ప్రకటించ వలసిదని కోరుటయు జన విశ్రాంతి భమున నొక పరగణా లెప్పి నెంటు గవర్నరుగారి దృశ వాక్యములను బట్టుటయు నెట్టియర్థమును సృష్టించజేయుచున్నవో చదువరులే యూహించుకొందురు గాక. అచిరకాలముననే ఇట్టి వాక్కులే మనరాజ్యప్రతినిధిగారి నోటి వెంబడిని వెడలి బ్రటిషుజాతియొక్క హృదయములయందు ప్రతిబింబితములగును గాక యని ఎదురుచూచు చున్నాము. ఇక మార్గము దీర్ఘమో హాస్యమా యను విషయమున విశేషముల వాగ్వాద మవసరమని తోచలేదు. వారము క్రిందట నెవ్వరైనను బర్హాలెప్పి నెంటు గవర్నరుగారి పేరికిని మాటలాడుదురని కలలోనైన తలంచరా! దేశీయమహాసభలో నిష్టిప్రకటన యవసరమని యుక్తమించిన సింహగారైనను ఇంత త్వరలో తమకనుశ్రుతిగలుగునని యాలోచించిరా? నేను కలిగినది గదా? ఇట్లే మన ప్రభువుల యొక్కయు మిత వాదులలో మితవాదుల యొక్కయు దీర్ఘకాలము కడుంగడు హాస్యమేల కాకూడదు? హాస్య మొనర్చుటకు పరిశ్రమచేయుటయే గదా మనధర్మము. సక్రమముగా సంగతులను నిరంతరము తగినవారి యాలోచనకు తీసికొని వచ్చి విధివిధానములేక కృషిసల్పినయెడల ఎంతటి దీక్షశక్తియును హాస్యత్వము నందక పోవునా? ఆదర్శమేమో క్రమక్రమముగా సంగీకృతము కాజొచ్చినది దీర్ఘపరిణామాభిప్రాయము మాత్రమింకను దృఢముగా నున్నది. ఆదర్శమునకు పూర్ణాంగీకారము సాపాదించుటకును ఈరెండవ యభిప్రాయమునందలి లోపమును చక్కగా ప్రదర్శించుటకును పరిశ్రమచేయుట హైందవ నాయకుల వంత్తె యున్నది. సమయమును సంగ్రహించి పాటుపడ కున్న యెడల మరల నిట్టి సమయము దొరకుట కెంత కాలమో వేచి యుండక తప్పదు. కావున లాంబయిలో దేశీయ మహాసభచే నియోగింపబడిన యుపసంఘము వారేమి మహమ్మదీయ సంఘ సమావేశముచే నియోగింపబడిన యుపసంఘము వారేమి తక్కిన దేశభక్తనాయకులేమి ఎల్లరును తగినరీతిని ఆలోచించి యొక్కవిమేష మైనను వృధసేయక మన స్థితిగతులను తగినవారలకు విప్పిచెప్పి మనకోరికలను నివేదించుటకు పరిశ్రమ చేతురుగాక యని విశ్వసించు చున్నాము.

అయ్యుర్యేద వస్తుపదార్థము

నిన్నటితో అయ్యుర్యేదవస్తుపదార్థము మారినది. బహుమానములు పంచిపెట్టబడినవి. పరకము లర్పించబడినవి. ఆశీర్వాదములను లగు నాయ్యుర్యేదవస్తువులు సమృద్ధినింపబడినవి. ఈకమ్మనము నందినవారిలో ప్రథమగణ్యత్వ

మునకు స్వతంత్ర మన సోదరీమణులలో నొక్కరకు కల్గియుండుట మహాసందకరము. నేపాళరాష్ట్రమునండి లాల్ మోసాని బాయిగా రుద్రవ్యాసమును వాగ్ని కంపి బంగారుపరకము నందిరి. ఇది హైందవభూమికి గౌరవదాయకము. అయ్యుర్యేదవస్తువద్దటికి మహాబలమును సమకూర్చినది. ఎంత విరివిగా పాశ్చాత్యపద్ధతులు పొక్కిరిస్తే ప్రభువైద్యులను నత్పత్తి చేయగల్గినవో అంతవిరివిగా నాయ్యుర్యేదపద్ధతియు వ్యాపించి ప్రేమ ప్రభువైద్యులను నత్పత్తి చేయగల్గినది యీవిషయము స్థిరపరచుచున్నది. కచ్చి యుపన్యాసముల సంఖ్యయు ప్రదర్శితులయిన వస్తువుల సంఖ్యయు రెండును నుత్సాహజనకములుగానే యున్నవి. 169 ఉపన్యాసములు ఆరుభాషలలో పరీక్షింపబడినవి. రమారమి వాల్మీకీలస్తోత్రము పరిదర్శించబడినది. నిన్నటిదినము బహుమానములకు పంచిపెట్ట సత్కరణముయొన అభ్యుదయి గా. కై నల్లార్లకు సామూలుగారు నడివిరిరిరి అయ్యుర్యేదవైద్యులు కాలప్రవాహమును కనిపెట్టి మాతన మార్గము లరలించి క్రాత్తును నభివృద్ధి చేసి పరివేషించెడల అయ్యుర్యేదము సహజపటుత్వమున పాశ్చాత్యపద్ధతుల నిర్బి నిలుచునట్లుట సందియములేదు. అభ్యుదయి సలహాసమసింది ఈ దేశమునందలి మూలికల సమగ్రమును జాలిత స్థానికవాడు శేడమలకు పరిదర్శించుచు సిద్ధమచేయబడెనున్నదని వినుటకు సంతసించుచున్నాము. పరిదర్శకులలో నున రెండుగుండల ములవారు ప్రముఖులుగా నుండుటయు సంకృతికరమే.

క్రొత్త అడ్వోకేటు జనరలుగారు

కాశ్యపుగారు లొమ్మిదిమాసముల నెలవుమీద పోయి వారు. వారి స్థానమున నెవ్వరిని నియమింతురా యను శాం దోళన న్యాయవాది ప్రకటనమున హెచ్చుగా కలిగియుండిన దట. న్యాయశాఖలో అడ్వోకేటు జనరలు, పబ్లిక్ ప్రాసెక్యూటరు, ప్రాసెక్యూటరు, అఫ్ఫీషల్ అడ్వోకేట్, అడ్వోకేట్ జనరలు అను నుత్తమాధికారములు విరు కలవు. ఇందులో ననేకము లొకప్పుడు హైందవుల స్వాధీనమున యుండెను. భావ్యమయ్యంగారువారు అడ్వోకేటు జనరలుగా నున్నప్పుడు కంకర న్నాయగారు పబ్లిక్ ప్రాసెక్యూటరుగా నుండిరి. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యముగారు అడ్వోకేట్ జనరలుగా నుండిరి. వాటి నుండి మరల హైందవుల కంతయదృష్టము పట్టలేదు. కాశ్యపుగారు అడ్వోకేటు జనరలు పదవికి వచ్చునప్పటికి ఈ అధికారములలో హైందవుల కొక్కటియైనను దక్కియుండలేదు. కావున నేటి దినము మరల అడ్వోకేటు జనరలు పదవి హైందవ నక్కిలము చేరియుండుటకు సంకీర్ణపరచి యున్నాము. ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారువారు భావ్యం అయ్యంగారువారి యల్లుడు. స్వయముగా పేరుపోయిన న్యాయవాది. స్వతంత్రి ముగా పరిరక్షించుటకు సమర్థుడు. అంధుల పక్షమునండి చూచినను అంధులపరిచయము గలిగి వారియెడల నుమాఖ ముగా నుండువారడే. శ్రీనివాసయ్యంగారువారు జనరలుగల యు స్వభవ్య నిర్వహణమున యోగ్యుండు గాంతుని గాక యని కోరుచున్నాము.

పూనిక వార్తలు

విజనగరము రాజగారు:—నిన్న రాత్రి కలకత్తాకు వెళ్లు మెములు బండి విజయనగరము రాజగారు చెన్నైకి నుండి బయలుదేరినది.

కమర్సు ఇ టిలిజెన్సు డైరెక్టుజనరలుగారు:— ఏ. హెచ్. తిలక్ గారు చెన్నైకివచ్చిరి. వి.సి.ఎస్.ఎస్.న పిడుకాడు ప్రదర్శించుచున్నది.

చెన్నైపురి ప్రదర్శన టికెట్లు:—చెన్నైపురి ప్రదర్శన మూడు సంబంధించిన టికెట్లరాత్రి 9 గంటలు దాటితరువాత అమ్మబడవు. తరువాత క్రొత్తగావచ్చిన వారిని ప్రదర్శనమునకు రానియ్యరు.

చేపలయంత్ర శాల డైరెక్టురు:—మహారాష్ట్ర క్షుద్రాద్రావిడములకు గారు పీఠియిపాడులో ఇత గురున్న ప్రదర్శనముమీదను చెన్నైకివచ్చిరి. నిన్న రాత్రి పిడుకాడు వత్తిరి. కొన్ని దినములకు నుండి మలబాడ తీర మునకు వెళ్లెదరు.

హైకోర్టు ముద్రా లయము:—నిన్న సాయం కాలము 2 గంటలవరకును సమృద్ధి కంపోజిటర్ల పనిలోనిక రాలేదు. రెండుసంకర్షణములకు తీరము వృద్ధిచేయు శాసన మున్నదనియు నందుచేత పిక్చరమీదని పేరితిమని చెప్పుచున్నారే గాని ఫిల్మవరకు ఈగడువు రానేలేదు. పిక్చర్ను ఇబ్బందులను తొలగించెదమని తీరిక చెప్పుచున్నను; తగిన పయ్యుటలేదు.

# బరోపా మహా సంగ్రామము

## జర్నను వినాశనము--ఆంగ్ల సైనికుల నిత్యన్తరణ

జలాంతర్గాముల దురాగతము అనుభవజ్ఞులగు నాకావ్యాపారుల అభిప్రాయము.

శత్రుదేశముల రాయబారులను అరెస్టుచేయుట శత్రువుల ప్రతిక్రియ.

జర్మనువారి పరపతి తగ్గించుట.

### ఇంగ్లాండు

#### పెర్షియా వార్తావ్యవస్థ.

లండను జనవరి 4:--ఆల్బెర్ట్ డియా-రూటర్ ప్రెసిడెంట్ ఒక వారసానితో సంభాషించెను. నాక ప్రేమనరి కామె ఫలా వారముచేయుటకు సిద్ధులగు నుండెను. ప్రాణరక్షణపటకా కొరకు తన గది వైపునకు పరువైతెను. స్త్రీమరు భయంకరముగ గదలుచుంటుంటే మార్గమున రెండుసార్లు పడిపోయెను. పట కాను సంగ్రహించుకొని డెక్కుపైకి వేల్చెను. మార్గమున మరి యొకసారి కిగిందబడెను. తుట్టుకుద కెట్లకో డెక్కుచేరుకొనె ను. ఆటచేరి పటకాతో సముద్రములోని కురికెను. ఒక పావు గంట యంతరమున నీమె క్షీంపబడెను. పెర్షియనుండిగూడ ఇట్లనే యొచ్చిరి. పిల్లలవెనకటకు జరిగెట్లును మరి మరల రైరి. ఇరువురు పిల్లలమాత్రమే రక్షింపబడిరి.

ప్రధానోద్యోగి ఒకతోనుడ యుగిపోయెను. కాని అంతరమున నీతడు కాపాడబడెను. స్త్రీమరుకెప్పుడుగూడ ఒడ తోపాటు మునిగిపోయెనని ఊతకు తెలియజేయుచున్నాడు.

చానగా మిగిలినవారు సర్వస్వము కోలుపోయిరి. నై వెచ్చు పడవలలో తగునస్త్రములేక చలిచే మిక్కిలి బాధ నొందిరి.

#### పెర్షియానాక సమాచారము.

లండను జనవరి 4:--బాషింగులు--పెర్షియానా కనుండి బ్రతియుండినవారిందర కనుగొని నాకావ్యాపారులు ను గూర్చి వివరముల సంకేతుల నన్నిటిని తమకు తెలియజేయ వలసివదని లాంసింగ్ గారు ఆల్బెర్ట్ డియా-రూటర్ కు వద్ద నుండు ఆమెకకు కన్పించు కొంది.

ఆల్బెర్ట్ డియా-రూటర్ కు సమాచారముల భర్తాసమేతములు.

లండను జనవరి 4:--మెర్బున్న-ఆస్ట్రేలియాలో నై వ్యయశాచేరచారిసంఖ్య అధికమయ్యెను. పెర్షియానాకను నుం చిన హంతకులను భర్తాసమేతంపవలసినదనియు, క్యయము నకు వెనుదిరుగ వీరి ఆంతమొందింపరలెనను మిత్రుల నిష్పిత ము మరింత దృఢమయ్యెననియు హ్యూన్ గారని.

#### పెర్షియానాక వార్తావ్యవస్థ

మధ్యరాష్ట్రముల సివిలు తెలుగులకాపుల నూకరైం మేజన దానను పాపములలో వెనుక దివ్యుటీ కమిష నరుగానున్న రన్నులు, వైవాన్లు కమిషనరు క్రింపుగారి అల్లుడు లెప్టెనంట్ లాడ్విగ దానాబాయిగారి భార్యకు మేనల్లు డగు పద్మావతిగార్లు చనిపోయిరి. రన్నులు-దాననుగార్లు నెల వుమిద ఆంగ్లదేశమునకు వెల్లిమరలివచ్చుచున్నార. వీరు చాలమందికి స్నేహితులు డాక్టరుకు కుకన్య కాపాడబడినది ఈమెకుపాదరీలలో చాలమంది మిత్రులు గలరు.

ఈనాకలో కాపాడబడినవారిలో కర్నూలు రైలు మూ య్యూలోలాడ్లు మాంపేరు, ఆల్బెర్ట్ డియా-రూటర్ ముస్సాలో లెనెంట్ గార్లు నాకలోని నంటవాండ్రో పెద్దయ్యి నును- జేకరు వారియు 7 గురును ముల్తారేవు చేరిరి.

#### సర్దారు సిమనుగారు.

లండను జనవరి 5:--కోకాగారాధ్యక్షుల ఆసనముల వేక క్రిమిలకక్షివారి క్రిక్కును సర్దారు సిమను గారు కూర్చుని యధాప్రకారముగ మెకెన్నా కూర్చుమానుగార్లు క్రిక్కుములకు జవాబుల నిచ్చిరి.

#### దేశీయ మంత్రి.

లండను జనవరి 5:--సర్దారు సిమనుగారు తమమంత్రి త్వమునకు రాజీనామాదాఖలు చేసిరి. వీరిస్థానమున లూవిహ ర్మిటీగారుగా, హెన్రీబ్లె సేమ్యుయల్ గారు నాని నియమింప బడుదురని వదంతికలిగియున్నది.

#### చిన్న ప్రతముల వద్దతి.

లండను జనవరి 5:--ఈవద్దతి ప్రకారము 5, 20, 50 పాపము మొత్తముగల పత్రములు వెలువరింపబడును. ఇవి బ్రిటి షుదీవులలో పోస్టాఫీసులలో విక్రయింపబడును. ఈవద్దతి ఈ నెల 10 వ తేదీనుండి ఆముఖానికి వచ్చును.

#### మధ్యధరా సముద్రము.

#### జలాంతర్గాముల ప్రయాణము.

లండను జనవరి 4:--ఇంగ్లాండుదేశ పరిసరజల భాగ ములనుండి జలాంతర్గాములు తిరిమివేయబడినవి. అట్లనే ఈవము ద్రిముయండిగూడ నిది తమయబడును. అందుచే నీవయాదము చాలకాల ముండనేరదు. టూమోసికొనిపోవ ఏర్పాటు లానరించుకొనిన స్త్రీమరులు తమ మార్గమును మార్చువు.

#### ఫ్రాన్సు

#### పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను జనవరి 5:--పేరిను--గంగమునం దంతట ను కేట్స్మీ సమర మతి కోలాహలముగనుండెను. ఆస్ట్రేలియాలో శత్రువుల బలముకు నష్టము వందిరి. ఆల్బెర్ట్ డియా-రూటర్ నాక మందు కొట్టు పేర్చివేయబడెను అని ప్రకటించబడెను.

#### మూఖ్యంతరములు లేవు.

లండను జనవరి 4:--యూధప్రదేశమునం దెచ్చటను ప్రామాఖ్యకుకు వింత లెవ్వమును లేరని ప్రాప్తి. జర్మనీ ప్ర కటనములు రెండును తెలియజేయుచున్నవి.

#### ఫ్రాన్సువారు బల్గేరియను ఛాంసెలరును

#### అరెస్టుచేయుట.

లండను జనవరి 4:--పేరిను--సెలోనికాలో ఆరె స్టుచేయబడిన శత్రుదేశముల కన్పించు మార్పులను తీసి కొనిపోబడిరి. ఇటనుండి వీరు స్వీట్జర్లందుకు పంపబడుదురు. బల్గేరియా సోఫియాలోనుండు పరాసుదేశ వైన్ కన్సుల ఆరె స్టుచేయుట అశ్వాసము ఆక్రమమైయున్నది. ఆకారణమున ఫ్రాంచివారు పేరిన్ నగరముననుండు బల్గేరియను ఛాంసెల రును అరెస్టుచేయనాజ్ఞాపించిరి. ఈయుద్యోగికి ప్రస్తుత మధ్యస్థ తగనుండుటచే ఇతడు తన యధాస్థానముననుండ నియ్యబడునని అధికారులలేఖ ఒకదానియందు వివరింపబడెను.

#### మరణము.

లండను జనవరి 5:--ప్రాప్తి. జర్మనీదేశ కనిఫాన్సిన్ గార్ మా న్ను అను నతడు మరణించెను.

#### జనరలు జోఫ్రెగారు.

#### నూతనవర్సర సందేశము.

లండను జనవరి 5:--పేరిను--జర్మనీదేశము ఇతడు సమభిమితులము దరిసినది. శత్రువులు కాంతిరాయబారము నడపుచుండ యున్నట్లుగా, యుద్ధవిజయములమాత్రమే తెలంచుచుంటిమని జనరలు జోఫ్రెగారు తమనేలకు నూతన వర్సర సందేశమునిరి.

#### లూన్ యుద్ధము.

లండను జనవరి 5:--లూన్ యుద్ధమున నష్టమైన ఆంగ్ల సైని కోద్యోగులు 2578, సైనికులు 57288 778 సైనికోద్యోగులు ను, 1085 సైనికులును హతమైరి. 1288 కంది సైనికోద్యోగుల కును, 88095 సైనికులకును గాయములు కలిగిరి.

#### ఆంగ్ల సైనికుల నిత్యమంత్రము.

లండను జనవరి 5:--జర్మను సైనికులలో సధిక నష్ట మును కలిగించుట ఆంగ్ల సైనికులు చిక్కిన క్రితి యకకాళము ను వినియోగించుచున్నారు. జర్మనులు నూతన సైనికులను పం పలేని స్థితికి త్వరలో రానైయున్నారు. కాని దొరికింంతకుం ది జర్మనులను చంపుచునదియే ఆంగ్ల సైనికుల ముఖ్యమంత్రమై యున్నది. 1914 లో క్రి ప్రస్తుతునకు జర్మను సైనికులును ఆంగ్ల సైనికులును స్నేహభావమును ప్రకటించి త్రాత్రాతిక ముగ యుద్ధమును విరమించిరి. 1915 లో జర్మనులు మరల నిట్లు ప్రయత్నింపగ నాంగ్లేయులు గుండవర్ష మును

గురిపించిరి. మందుగ నులు బాంబులు విమాన ముల ఫిరంగులు విరామము లేకుండ నుపయోగిం పబడినవి. కందకముల ఫిరంగులను పెద్దఫిరంగులనుగూడ వని చేయుచునే యుండెను. జర్మనులగూడ ఫిరంగులను గాల్పిరి. కాని అది కేవలము స్వరక్షణమార్గకే. మేము విరమించగనే వారును విరమించుచుండిరి. నెలూనాకలోని యుద్యోగి యొక డిటిగల కందకములలోనికి వచ్చెనగా వ్రుననే అతడునాక తోపాటు మునిగిపోలేడు.

#### రుష్యా

#### రష్యా రణరంగము.

ఆస్ట్రేలియా వారు జర్మనీకుటును వదలుట. వీరుగ్రాడు జనవరి 4:--ఆస్ట్రేలియనులు జర్మనీ విట్టును వదలివెట్టిరి. పురమునకు సంబంధించిన పర్యవేక్షణలో మాఖ్యమగు నానినన్నిటిని రష్యనులు దొమ్మిచేసి పట్టు కొనిరి.

#### జర్మనుల వ్యర్థపు యత్నములు.

లండను జనవరి 4:--సెల్ట్రోగ్రాడు-జర్మనులు ఎరిసివాన్ పరిసరమున ద్వైవాను బాట యెత్తించిరి. కాని రష్యావారి ఫిరంగులు వారి యత్నములు కొనసాగనిచ్చినవికావు. తెల్లని దుస్తుల ధరించి బార్ గ్రాడువద్ద కందకములపై నాకస్మికముగ జర్మనులు పడిరి. గాని రష్యనులు మోసపోవుటలేదు. స్త్రీప్ర మధ్యభాగమున రష్యను సేనలు శత్రువులతో తీరముగ తలపడి లీలపిండ్లైగ్రామును నుండు కందకముల నాక్రమించినవి. ఒక బలముకు స్థానమును బట్టుకొనినవి. జర్మనీ విట్టునకు ఈశాన్య మున సమర మతి భీకరముగనున్నది. పోగొట్టుకొనిన కందక ముల తిరుగ స్వాధీన మొనర్చుకొన జర్మనులు రష్యనుల నెదిర్చి వారిచే నోడింపబడి, అపారముగ నష్టముల నందిరిని ఒక ప్రకటనమున తెలియజేయుచుండెను.

#### ఇటలీ

#### ఆస్ట్రేలియా-ఇటలీలయుద్ధము.

#### ఇటలీవారి ప్రకటన.

రోము జనవరి 5:--రోమా, ఆల్బెర్ట్ డియా-రూటర్ పర్యవేక్షణలందు ఉన్న తస్థానములను, స్పికోన పర్యవేక్షణలందు రెండు కందకములను ఇటలీవారు పట్టుకొని, కార్యోపేత భూములలో కొద్దిగ నుండుననుచున్నారు.

#### గ్రీసు

#### సెలోనికా: మిత్రముండలివారి పరిపాలన

లండను జనవరి 4:--పేరిను--శత్రుదేశపుజల ఆరె స్టులింకను జరుగుచున్నది. పట్టుమునుండి ఆనమానముల నందరు తొలగింప మిత్రముండలి నిశ్చయించెను. ఈఆనమా నింపబడినవారందరు మిత్రులయొక్క నాక ఒకదానిలోనుంప బడుదురు. రష్యాగ్రాండు ద్యూట్ బోనుగానాక రహస్య కార్యముపై సెలోనికాకు వచ్చిరని తెలిసినది. వీరిరాకమున సెలోనికాలో కొంత ఆలజడి కలిగినది అని సెలోనికానుండి తంతివార్త వచ్చెను.

#### పరాసు వైమానికులు.

లండను జనవరి 5:--సెలోనికా: సైనికులు కనుపడిన వెట్రిచ్ స్ట్రోనిట్టు మున్నగు పురములపై పరాసుదేశ వై మానికులు బాంబుల వేసిరి. ఆకారణమున వెట్క్ల నష్టములు కలిగినవి. వెట్రిచ్ వద్ద కలిగిన నష్టము చాల సధికము. పెద్ద పెద్దకట్టడములు పడిపోయినవి. కొన్నిటినుండి మంటలు వెలు వడెను. వైమానికులకు మాత్రము అపాయమేదియు సంభ వింపలేదు.

#### గ్రీసుసరిహద్దుననుండు కొన్ని గ్రామముల

#### దోచుకొనుట.

లండను జనవరి 5:--గ్రీసు సరిహద్దుననుండు పెక్కు గ్రామముల బల్గరులు కొల్లగొనిరి.

#### సెలోనికాకాలో స్పెలులను అరెస్టుచేయుట.

#### బల్గరులకత్తికారము.

లండను జనవరి 4:--సెలోనికా: పరాసురాజ్యములు శత్రువులకన్పించు అరెస్టుచేసినవి. అం దకు ప్రతిగ బల్గరులు సోఫియాలోనుండు ఆంగ్లపరాసుదేశము ల వైన్ కన్సులలను కైదుచేసిరి. ఇట్టి అరెస్టులు కూడదని గ్రీసు వారు మిత్రముండలికి తెలియపరచిరి. సెలోనికాలోనుండు తమ



ప్రజల సరస్వతీయూధదను నాడేవలనను ప్రస్తుతము గ్రీకు దొరతనమువారు వ్రాతమాలిక మొనర్చిరి.

మరికొన్ని అరెస్టులు.

సెలెసికానద మిత్రమండలివారు శత్రువాతీయులగు విశేషయులను వెయ్యిమందిని అరెస్టుచేసిరనువా ర్రుణ జర్మనీలో పోలియినను వి.

జర్మనీ

ఫోస్టెస్సుమువారు.

లండను జనవరి 4:— అమ్మనెర్నాము— పోగునకు జర్మనీ ద్వారానీసంఘమువారు ప్రయాణ మొనరించుటకు జర్మనీవారను మతిందిరిని తెలియనుండి తంతివార్తవచ్చెను.

జర్మను నాణములు

లండను జనవరి న్యూయార్కు:— జర్మనువాణిజ్యముకు వెల క్షీణించుచున్నది. ఆంగ్లావాణిజ్యముకు వెల హెచ్చుచున్నది ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయా యువరాజు మరణము.

లండను జనవరి 4:— హంగరీ ప్రధానమంత్రి కాంటు టిజాయను మరణించుక ఆస్ట్రీయాహంగరీ యుద్ధమును ముట్టిబన్న సెరాజిలో ఆర్మిడ్యుకు పాగ్రింజువెల్లికెందు గారిని చంపించిరి లోకలి అనుమతమునకు తెలిపెను. దీనిని ఇదివరకేవియున్నా లో ట్రెస్సువిలేఖరిగా నుండినవిమనానుస్టీ డుగారు నిర్ధారణచేసిరి.

బల్గేరియా

బల్గేరియాలో ఆత్రము.

లండను జనవరి 8:— అమ్మనెర్నాము— కన్యలను అరె స్టుచేయుటవలన బల్గేరియాప్రజలు రోషావేళవరకులై యుండి రనియు, బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి, సెర్బియా రాయబారులలో నుభ్యులు టెల్లిఫోగ బల్గేరియాలోనుండు తక్కినసేద్యోగులను అరెస్టు చేసి కనీడిచ్చుకొందమని బల్గరుమంత్రివర్గము నిశ్చయించినదియు సోఫియానుండి తంతివార్తవచ్చినది.

బల్గేరియాలో జర్మనుల అధికారము

లండను జనవరి 4:— బుకారెస్టువిలేఖరి ట్రెస్సుపత్రిక కిలుల వ్రాసెను. పోస్టుతమ బల్గేరియాలో జర్మను వైసికో ద్యోగుల అధికారమే చెల్లుచున్నది. పోస్టుత్యోద్యోగులంద డను జర్మనులే వారు కఠినములగు వెళ్ళు కానుకలను సేర్ప రచి బల్గరులను నిరసన భావముతో చూచుచున్నార.

రుమేనియా

రమ్యాగ్రాంతు ద్యూకుగారిరాక.

లండను జనవరి 8:— గ్రాండుద్యూకు బోయనుగారు బుకారెస్టుకు వచ్చిరి. సలహాకాకుకాదు.

మాంటినిగ్రో

డిబానిస్లావాను మరల బట్టుకొనుట.

లండను, జనవరి 8:— సిటింజి, మాంటినిగ్రెయుండిబాని స్లావాను మరల బట్టుకొనిరి. ఆస్ట్రీయనుల కధికమగు నప్త ములు గలిగించిరి.

థిలీ

శ్రీ రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చిన తంతివార్త.

లండను జనవరి 4:— జర్మను కానుకను ముఖ్య పట్టమును యూనైటెడ్ ఆంగ్లేయులు పట్టుకొనిరి. శత్రువులు ఆగ్నేయమునకు పారిపోయిరి. జర్మను దొరతనము వారి యు ద్యోగులు పారిపోయిరి.

ప్లాండర్స్లో ఆగ్నేయభాగమున ఆంగ్ల సేన శత్రువును తలపడి విజయములైరి. మోసేనలో లూవోర్లో జర్మనులు తలపడిరి పరాను వారు తెలిసిరి. వాస్టెనులో తీవ్రముగా ఫిరంగులు కాల్చ బడినవి.

చార్టోరిస్కుప్రాంతమునకు ఉత్తరప్రెస్టిఫాలోను రమ్యా వారు శత్రువులను కందకములయొద్దకురానికుండతమి వారిలో చాలమందిని హతముచేసిరి. జర్మనీవిట్టుకు ఆగ్నేయమున తీవ్ర ముగా పోరుజరుగుచున్నది. శత్రువుల కధికమగునప్తము కలు గుచున్నది. రమ్యావారు ముందుకు వెళ్లుచున్నారు.

కక్షియాలో టర్కివారు నలుపునముద్ర వీరమునకు రా బ్రయత్నించిరిగాని తిరుమబడిరి.

పారసికమున రమ్యావారు విప్లవకారులను అన్వేషవా దాయొద్ద తిరిమిరి.

ఆయుర్వేద ప్రదర్శనము

బహుమానప్రదానములు.

తంబుచెట్టిపిడిలోని ఆయుర్వేద కళాశాలయందు నిన్న సాయంకాలము ఆయుర్వేద ప్రదర్శన సంబంధమైన బహు మాన ప్రదానోత్సవము నిర్వహించు జరిగినది. ఆసరము దా క్తరు జయను లదిద్దీనుపా మోబుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. వయద్యోగత్వ పండిత గోపాలాచార్యులవారు బహుమాన ప్రదానోత్సవ ప్రారంభమునం దిట్లు వెలచిచ్చిరి:

నేను గడచినమాసము 16వ తేదీయందు అఖిలభారత వర్షియ ఆయుర్వేద సమ్మేళనమునందును ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనోత్సవమునందును ప్రదర్శనమునకై వచ్చియుండు ప్రదర్శనములను గుఱించియు; ప్రదర్శకులను గుఱించియు విశద వాణిజ్యముచేసిరి. ప్రదర్శనమునందు ఆ సేనుసీతాచల మధ్య భాగమునకుగల భావభూమియందులి యనేక ప్రదేశముల నుండియు గె కాక, లంకాద్వీపము, బాఫ్లాద్వీపమునుండియు కూడ 110 ప్రదర్శకులు నానావిధములగు ఆయుర్వేదవైద్య మునకు సంబంధించిన విశేషము ఆచార్యమైన 8820 సంఖ్య గల వస్తువులను ప్రదర్శనమునకై పంపియున్నారు. ఇందు చెన్న పురి ఆయుర్వేదకళాశాలకు సంబంధించిన యనేక ప్రదర్శనము లు చేయుండలేదు. వస్తుప్రదర్శనమునకు పోదర్శనము తెలు చుటకు పూర్వమువచ్చిన పదార్థములన్నిటిని ఇదివరకు మాదిరిమైయుండునూచికయందు కనుపఱువబడినవి. పిమ్మట వచ్చినవి నానతో చేయుండలేదు.

ఇప్పుడు ప్రదర్శనమునకై వచ్చియుండువస్తువుల నన్నిటి యొక్కయు విపులమును చరిత్రమును నేనిచ్చుటఁ జెప్పబూతుట సాధ్యము కాకపోవుటచేతను, ముద్రించబోవు విపులమును నూచికయందు వివరింపఁబడును గనుకను, నిష్పాదు విడుచు చున్నాను. ప్రదర్శనపు కమిటీకారితే నేర్పరవబడిన చొప్పున ప్రదర్శనీయ వస్తువులయొక్క తొమ్మిది విధములగు విభాగ ములనుసరించి చిత్రేక్షములగు భాగములయందు ప్రేక్షకులు కనుకూలముగ నుండు రీతిని నవర్చబడినవి.

వనావధి విభాగము.

వనావధి ద్రవ్య సముదాయమునకు బొంబాయినుండి తెప్పింతు కర్మలు క్షీర్తికర్, వి. ఎస్. ఎస్, మధ్య హిందు, జేతమునుండి ధరణీధర వైద్యగారును, అహమదాబాదునుండి వైద్య జటాకంకర లీలాధర్ వైద్యగారును, మైసూరు గవ ర్న మెంటు ఆయుర్వేదకాలేజి, “పాత్తబ్రదర్స్” యొమ్మిట్ పి. జోసపులువార్, వార్తను, ప్రదర్శించియున్న యోవగులు ను, శ్రీనగరమునుండి హిమాలయ ప్రేషింకంపినివాకు బంపి న, కుంకుమపువ్వు దానిచెట్టు మొహానా మొదలగునవియు. మిక్కిలి కొనియాడ దగినవైయున్నవి. విస్తీర్ణమున జేతముగాన నొకభాగమున వివిధ దొరకగు యోవధు లింకొక భాగమున గానరాకుండుటచేత వైద్యగ్రంథములయందు ప్రశంసించబడిన కొన్ని యోవధుల నాచుమూత్రము వినియుండి యోవధుల నెతుంగగోరు వైద్యులు తెలిసికొనుటకు ఈసముదాయపు ప్రద ర్శనము మిక్కిలి సహాయకారిగనున్నది.

ఖనిజద్రవ్య విభాగము.

ఖనిజ సముదాయమున నానా భాగములనుండి యనేక విధములగు ధాతువులు, నిజస్వరూపములతోడను, భస్మాది పరిణామములతోడను, ప్రదర్శింపబడినవి. మరియు ఈధాతు వులు పలువిధ గనాయవాది సమ్మేళనమున కనుకూలముగు నటులను చేయఁబడి ప్రదర్శింపఁబడినవి. ఇందువలననే యేఖనిజము వివిధరసాయవాది సమ్మేళమున నెట్లు వర్ణ భేదముల నందునోచూపఱులకువైద్యులకు మిక్కిలి యుపయోగకారిగా నున్నది.

జాంతవనిబోగము.

జాంతవనిబోగమునకు ఉత్తరహిందూస్థానమునందలి త్రినగరమునుండి హిమాలయ కంపెనీవారు నారాజునీనుండి హరిశంకరలాల్ రామశంకరలాల్ కంపెనీవారునుపంపికస్తూరి యు, అంబరును, డి ఆర్ కృష్ణమాచార్య అందుసన్న మదిలి బందరువారు ప్రదర్శించిన పిత్రపంచకంబును, కె. ఆస్ట్రప్పజేవర, విజయనగరమువారు పోదర్శించిన గోశోచనము, మత్స్యములు, రోయిపేతము, మిక్కిలి శ్రేష్టములైనవి. మరియు దక్షిణ హిందూదేశమున నిర్మలముగు నక్కంపు కస్తూరి మొదలగున వియేరితుండునో వెక్కుండుగ వైద్యులు తెలిసికొనుట కర కాళము గలిగింపబడినవి.

కాశ్మీరు సిద్ధోపధ విభాగము.

(కాశ్మీరు) సిద్ధోపధములు. శరీరకష్టములతోడను మి క్కిలి ఎక్కువయుగు ధవళ్యములతోడను సిద్ధము చేయబడి

న నారా సాయ విక ఆ స వారి స్థానానిధ కాశ్మీ యా వ ధ ము లు హిం దూ దేశ ము నందలి నా నా భాగ ముల నుండి యే గాక సింహళము, బాఫ్లా మున్నగు ద్వీపములనుండియు వచ్చియున్నవి. ఇందు సామాన్యముగ పోకొక్కభాగమున నుండు వైద్యులకు నులభలభ్య ములు గాని కొన్ని కొన్ని ద్రవ్యము లోపము వలన సిద్ధము చేసికొన నసాధ్యములగు ద్రవ్యములతయాయచేసికొని వైద్య వృత్తిని మిక్కిటముగు చిట్కలకు లోను గాకుండ చేయు నుద్దేశించిన జండు ఫార్మమ్యాటికల్ కర్క్స్ బొంబాయి వారి యోవధములు మిక్కిలి శ్లాఘా పాత్రములు. మరియు దక్షిణ హిందూదేశమున శరీరప్రాంతమున విశేషముగ బాదు కలొనున్న ఆనర్తితైలములు, ఘృతములు, మున్నగునవియు, ఆగస్త్య సంప్రదాయానుసారముగ నులభముగ తయారుచేయ బడిన లోచాదిభస్మ, సింధూరస్వస్థ పాతినాములు ఔత్తరా హులకున, ఉత్తరదేశమున విశేషప్రచారమున నుండు ఔష ధములును, వాసిరీతియు, దాక్షిణాత్యులకును మిక్కిలి సహ కారులుగ బరిణమించు చున్నవి.

జాబ్బిలిసంస్థానాధిశ్వరులును, వేంకటగిరిరాజా చుద్దుకృష్ణ యాచేంద్ర బహదూరువారును, విశేషధనము వెచ్చించి చక్కగ తయారుచేయించి తమదవాణముల వెళ్ళునంతవరకు ముఖగ నిలువఁజేసియుంచినట్టి ద్రవ్యములను బంపియున్నా రు. మైసూరు గవర్న మెంటువారు తమవై ద్యకాలలందు సర్వ జనోపయోగముగ సర్వకాలముల నుపయోగింపఁ బడుచున్న చక్కని యోవధములను బంపియున్నారు. ఇయ్యది మిక్కిలి స్తననీయమును, ప్రాత్యాచారకమును ఇతరులకు మార్గదాతక ములునై యున్నవి.

కానవిభాగము.

ఒక్క ఆంధ్రవాహిత్య పరిషత్తువారు మాత్రమొక కానమును బంపియున్నారు. ఈకానమువలన 16 వ తేదీ బ్రహ్మకొండటివరకును నాయుర్వేద వైద్యులెంతటి యుచ్చైః సిధిసందియుండినదియు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇందుచేర్కొన బడిన వైద్యుడు పర హితుడను విరుదమును గొప్పయగ్రిహారమును అప్పటి ప్రభుత్వ నుండి సమ్మానముగ నడపినట్లు తెలియుచున్నది. ఇయ్యది వై ద్యులకు మిక్కిలి ప్రోత్సాహ కరముగ నున్నది.

ప్రాచీనగ్రంథ విభాగము.

ఆ ముద్రిత గ్రంథములు వెళ్ళులు నాచే బ్రదర్శింపఁ బడినవి. క్రీస్తుశకమునకు కొన్ని వందల సంవత్సరములకు పూ ర్వము వ్రాయఁబడిన కాశ్యప సంహిత, భేళసంహిత, ఆయుర్వేద మతాద్రి ప్రఖ్యాతగ్రంథము లిందుగలవు. టి. నీలకంఠ నందికాల్ గారు అష్టాంగహృదయమునకు అపురాపమైన “పాతన్” అను వ్యాఖ్యానమును బొంబాయి పురవాసులగు నాదకజీత్రి కమిటీ ఆచార్యులవారు ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తువారును, మైసూరు గవర్న మెంటువారును, మిక్కిలి ప్రాచీనములగు తాళపత్రాది లిఖితగ్రంథములను ప్రదర్శించి యున్నారు. మరియు దక్షిణ ఇండియా ప్రాచీన హిందూసమాజమువా రును యు. ఆశోహప్పమొదల్యార్ గారును ఆగస్త్యసంప్రదాయ బోధితులగు ప్రాచీన లిఖిత గ్రంథములను బ్రదర్శించి యు న్నారు. ఇందువలన ప్రేక్షకు లీరు పూర్వ, ఆచార్యగ్రంథ పఠన లాభమును, బొంబాయి గాక యందలి విషయముల జదివికొనిన వైదిక నిట్టి యముద్రిత గ్రంథముల సుహా దింప బోగ్తానామయ సమకాల బొంబాయి న్నారు. మరియు ఇట్టి ప్రాచీనగ్రంథములను మహారాజులు రాజులు జహంజా రులు చూద్రించి సర్వజనులకును లభ్యముగునటుల చేయుటయు నని పార్థించెను.

ఇతర వైద్యోపకరణములు.

ఈ సముదాయమున బ్రదర్శింపఁ బడిన వస్త్రము నా స్మరణములును, కలాకాలా సంబంధము లయినవియు నైయున్నవి. ఇందుకు శుతాది గ్రంథములం బెక్కున బడిన శస్త్రరూపములను, రసరక్తసముచ్చయాది గ్రంథ ముల బెప్పఁబడిన డోలా, నాళక, డమరుకాదియంత్రములును ముఖ్యములు. మరియు మైలాపురమున కీర్తిశేషులైన ఆసర బల్ వి. కృష్ణస్వామిఅయ్యరు పి. ఎస్. విగారిచే స్థాపింపఁ బడిన వేంకటరమణపాఠశాలనుండి వచ్చియున్న శరోత్పదీ ద్రోడి, ధారా సాతయంత్రములు మిక్కిలి స్తననీయములు.

ఉత్తరసర్కారులు.

మొత్తమునకు ప్రదర్శనమునకు వచ్చియున్న వస్తువుల లో వెళ్ళులు ఉత్తరసర్కారులనుండియు, ఉత్తరహిందూ స్థానమునుండియు వచ్చియున్నవి.

కరికొ సంఘము.

వస్తు వర్గమున కరికొ సంఘమునాడు ప్రదర్శనమున దలి వస్తు సామాన్యమును పరిశోధించి ఉత్తమములను నిర్ణయించిరి. వర్గమును పరిశోధించి ఉత్తమములను నిర్ణయించిరి. వస్తు గుణములనుబట్టి నాలుగు తరగతులుగా విభజింపబడి యున్నవి. అందు మొదటి తరగతివారికి బంగారు పతకములును, మొదటి తరగతి యోగ్యతా పత్రము. రెండవ తరగతి వారికి మెడలి పతకములును, రెండవతరగతి యోగ్యతాపత్రము. మూడవ తరగతివారికి బ్రాన్సు పతకములును, మూడవ తరగతి యోగ్యతా పత్రము. నాల్గవతరగతివారికి యోగ్యతా పత్రము లను మాత్రము వర్పించియున్నాడు. ఏయే సమయమునందు ప్రదర్శించబడిన యేయే వస్తువులకుగాను ఎవ్వరెవ్వ రెట్టి తరగతిని తెలిపిరి ఎట్టి, బహుమానములందలముగలవో మన యధ్యక్షుక మహాశయులు ప్రకటించగలరు. ఆయా పతకములును, యోగ్యతా పత్రములును; ఇంకను మాకు నిద్రమై కేర కుండుటలేని వారివారికి నిర్ణయించబడిన బహుమానములు పని వారలనుండి మాకు కేరక కుండుట లేకుండా వ్యాపారములకు నేర్పరుపబడియున్నది. కావున ప్రత్యేకమొసంగలేనంతలవ మిక్కిలి చింతించుచున్నాను. మరియు ఆయా రేణువ సమ్మేళనమునకు అనుబంధముగా వివిధ విషయములపై వ్రాయబడిన వ్యాసములనుగురించి భాగమున సమ్మేళన సమయమున నియమించిన యుపసంఘమువారిచే నొన్ని విషయములపై మాచరణ, రాకుండుటలే వచ్చియున్న విషయములపై వ్యాసములకుమాత్రము జరిపించిరి. అందు ఆరోగ్యమునుగురించి నేపాలదేశపు వైద్య విద్యపీఠమునకు మోసినీభాయిలవన వ్రాయబడిన వ్యాసమునకై క్లాఫించి బంగారుపతకము నొసంగుటలు నిర్ణయించిరి. పిమ్మట విశాఖపట్టణము రామకృష్ణయనివాసి యగు జి. పి. రామానుజ స్వామివారిచే మధుమేహముపై వ్రాయబడిన వ్యాసమును, శత్రుచికిత్సనుగూర్చి ఉత్తర హిందూస్థాన వాసి యగు సబ్ అసిస్టెంటు సర్జన్ విజయనంద బరదాసరివారి వ్యాసమును, అంధ్రభాష వైద్యగ్రంథవాఙ్మయమును గూర్చి మల్లాది రామమూర్తి కామ్రూరివారి వ్యాసమును ఆయావిషయములపై వచ్చియున్న వ్యాసములలోను త్రవములని నిర్ణయించిరి. వై వాని గూర్చియు మిగిలిన వ్యాసములగూర్చియు మిగిలిన వై యుపసంఘమువారు తెలియవలసినది నీ క్రింది విధముగా నిర్ణయించబడినది. మొత్తముమీద కొరవడిన వదినిషయములపై నను 116 వ్యాసములు వచ్చియున్నవి. ఇయ్యవి నేపాలము మొదలు తామిగిరితీరమువరకుగల నానాభాషలవారిచేతను, ఆరువిధములగు భాషలలో వ్రాయబడినవి. ఇందు వైమోత్ర మముగ నిర్ణయించబడిన ఆరువ్యాసములకు మాత్రము స్వర్ణ పతకబహుమానము లియ్యబడును. మిగత విషయములపై వచ్చియున్న వ్యాసములు బహుమానార్హములు గావని నిర్ణయించి సంఘమువారు తెలియ పరచినందున నా యావనిషయములపై వ్రాయబడిన వ్యాసములకు మాత్రము బహుమానము లియ్యబడుచున్నవి. మొత్తముమీద బహుళ సంఖ్యాకములగు వ్యాసములు వచ్చియుండుటచేతను, అయ్యవి ఆసేతుహిమాచలపర్వతమున గల భారతభూమియందలి యాడు భాషలలో వ్రాయబడి యుండుటయు, ఉండుటయే గాక ఆయా రేణువ మహా సమ్మేళనమున మహా జనల సుధ్యమున పండిత ప్రకాండలందఱన నవిద్యపీఠముచే వ్రాయబడిన వ్యాసము ఉత్తమమని నిర్ణయించబడుటయు, ఆయా రేణువకు భావికాలము కుభవాయకముగా గలదను దృఢ సమ్మేళనము కలిగించు చున్నది.

మిగిలిన.

ఇక నొక్కమాటకెప్పునికే నీ సీ యుపసంఘముననుగింప జాలను. ఈ వస్తుప్రదర్శన మెట్లు జరగగలదో యని వాకించుక కంక వాడమెనుగాని ఇంతవలె పూర్వము జరిగిన యా యురేద ప్రదర్శనములలో నిది యేనూలుచుండును భాషాప్రాత్యక్షము జరిగినదని నొక్కవక్కాణింప నా కిప్పుడు ధైర్యము గలిగినది. ధైర్యము గలుగుటయేగాదు. అనేకులు ప్రేక్షకులు పూర్వము జరిగియున్న ప్రదర్శనముల జూచినవారు సయితము ఈ విషయమునే కెప్పిసంతోషమునకు తెలియచ్చిరి. మరియు మేజరు నెల్సన్ దాక్టరు నడింగాడి; దాక్టరు ఉస్మానుసాహెబు బహదూరు, మహారాజా బొబ్బిలిమహారాజు రామనాథరాజ మొదలగువారు విజయముచేసి బహువిమర్శనముతో చిత్రించి వారి యా మోదంబును తెలిపియున్నారు. ఇందుకుకారణము మన ఆర్య వైద్యమునందు మన దేశీయప్రభుత్వములకుం గల యనురాగము గాక యవ్యము గాదు. మైసూరు, బొబ్బిలి, వెంకటగిరి, సంఘా నాధీశులు తమయూసానంబుల యావధంబులను ప్రదర్శనంబునకుం బంపియున్నారన్న వారి యభ్యాసానురాగంబునకు

మేరయున్నదనిచెప్ప సాహసింపగలమా? ఇక ప్రదర్శనమున నొక కష్టమునువేరు, వ్యయప్రయాసలకును లోపము తమ తమ బొమ్మలనుబట్టి ప్రదర్శించి యున్నాడు. ఇట్లు వర్గములనుండి సాగిత్వాహముగలిగి ప్రదర్శనము చక్కగనే నడపేరనిదిగ తలచెదను. మరియు వస్తుప్రదర్శనము సాగిరంభించి రెనముమొదలు నేటివరకును, కష్టమంతలంకక కాంతముతో నాయురేదవసమ్మేళనమునకు వచ్చిన భారతీయవైద్య బృందమునకును, ప్రదర్శనార్థము వచ్చిన ప్రేక్షకులకు సమంజసముగా ననువర్తించి యా యురేదలలాకాలోపాధ్యాయులకును, ఆయా రేణువకలాకాలావిద్యార్థులకును మైలాపూరు వెంకటరామ వైద్యపాఠశాలావిద్యార్థులకును, థియేలాజిల్లా హైస్కూలు విద్యార్థులకును, ఉపాధ్యాయులకును, కృత్జాలగు రిసెప్షన్ కమిటీవారు గౌరవార్థముగా తగిన బహుమానముల నొసంగ సదు్యుక్తులై యున్నాడు.

బహుమానముల వివరములు.

కావ్యధిభాగములో వెండిపతకములు 4 ఇత్తడి 2 నర్సిఫెట్టు 8 ను ఖనిజవర్గములో వెండిపతకము 1 ఇత్తడి 1 నర్సిఫెట్టు 3 బాంతవనమునాయుములో ఇత్తడి 3, నర్సిఫెట్టు, 3; సిద్ధావధులకు బంగారుపతకములు 2, వెండిపతకములు 15 ఇత్తడిపతకములు 9, నర్సిఫెట్టు 11, శత్రుసాధనములయంతరిములకు నర్సిఫెట్టు 1 కాసములు నర్సిఫెట్టు 1 గ్రంథమునకు బంగారుపతకములు 1 వెండిపతకములు 4 ఇత్తడిపతకములు 2 నర్సిఫెట్టు 2 ను మొత్తముమీద ప్రదర్శనమున కంతకును బంగారుపతకములు రెండును, వెండిపతకములు 24 ను, ఇత్తడి పతకములు 24 ను, నర్సిఫెట్టు 24 ను ఇయ్యబడినది.

అధ్యక్షుని ప్రసంగము.

తరువాత ఆసరలను దాక్టరు జయసుబ్బయ్య సాహెబు గారు ప్రసంగించుచు నిట్లు నెలవిచ్చిరి:—మన దేశమునందు వైద్య మివాదబడినాడు. అసాది ప్రసిద్ధము. తరతరములనుండి వచ్చుటలన వైద్య వరుల యనభవ విశేషముగనున్నది. ప్రాచీన గ్రంథము లెన్నియో యున్నవి. ఇన్ని యున్నను పీని వినియోగమునకు తెచ్చుకొను జ్ఞానము మనకు లేనియెడల నిరర్థకము. మనము యధార్థము గ్రహించుటకు కేయలనియించును. పూర్వ గ్రంథములను మన మపార్థము చేసికొనుటలన లాభముండదు. ప్రాచీన గ్రంథములలో మనవారు వ్రాసిన మూలకలనుమనిపుడుగుర్తించవలెను. ఇదిఅంతములభిసాధ్యముగాదు. తరతరమునకిది కష్టపరమగును. ఒక్కక్కరు మన మూలకలకు వేగవేగ చేయలతో వ్యవహరించుచున్నది. వివిధ రాష్ట్రములలో ఒక్క మూలక నే వేరువేరు చేయలతో వాడుచున్నాడు. కాబట్టి ఏ మూలకలను వివిధ రాష్ట్రములలోనేయేవాడక చేయలన్నవో ప్రదర్శకులు, గ్రహించి గ్రంథములలో నేయేచేయలన్నవో వానిని తెలియజేయవలయును.

అంగ్లేయవైద్య గ్రంథములలోనెని, ఏసోనాలుగు కన మూలకలేగాని ఆయా రేణువకుం జేయవలె భావించుట కేలము పారదాళము; మనకునుగూడీకే యందెన్నియో కనము లికలన్నయెడల, దానికి మించిన బొమ్మ యోగములున్నవి. మాకిములు, వైద్యులు ఒకరికొకరు మొకరి చెప్పకొనకూడ దనుమాట నిజముగాదు. అనుభవజ్ఞుడగు వైద్యునికద గ్రంథములను చదివినవో యోగములన్నియు పూర్తిగ తెలియును.

ఇప్పుడు పూర్వములెగాదు- లోకములో నెన్నియో మార్పులు కలుగుచున్నవి. మనముకూడ తలయెత్తుకొని తిరుగ వలసినియెడల మనము జ్ఞానమును వృద్ధి చేసికొనలయును కేవలము దబ్బుచేసికొనటకే వైద్యులందఱేరు. పుచ్చుకొను వోట సామ్యపుచ్చుకొనవలసిదేగాని ఇచ్చుకొని వారికి చికిత్సచేయవలెనందుకూడదు.

సంస్కృత విద్యాభాషలో పనిచేయు కష్టమచార్యులుగాదును, కాంచీపురము తాతాచార్యులవారును, ప్రదర్శనము గురించి, సంస్కృత స్తోత్రమునుచదివిన తరువాత కందనములతో ప్రదర్శనము సాంఠముగ సభముగిసినది.

జూనూరుకేను:— ఈ కేనులో కొయ్యంబుత్తూరజిల్లా జడ్చిగూరి వారును మద్రాసుపక్షమున వాదింతుటకు ఎర్రటి నార్మనుగారు కలకత్తానండి గురువారముగాదు జయలదేరి కొయ్యంబుత్తూరుకు వెల్లెదరు.

మరియుక బండిపోటు :— కంబాలులో ధేరాగా జీవానజిల్లాలో సింఘు తాలూకాలో మితావారి గ్రామమున 81.12.15 వ తేదీరాత్రి 25 గురు బండిపోటుదారు కాపురములేని ఇంటిని తగులబెట్టిరి. ఒక హైందవుని చంపిరి. మరియుక హైందవుని గాయపరచిరి. ఈకేలాకాలములోనే ఈ తాలూకాలో నిదివరకు నవంబరునెలలో వోర్మీగ్రామమున నొకబండిపోటు జరిగినది. దొంగ లొక హిందూమహా తారును చంపిరి. ఇది రెండవ బండిపోటు.

పార్లమెంటు సభలో హిందూదేశ పతంస.

(ఇండియా పత్రిక.) యధాపతకులు.

డిసెంబరు 1:— ప్రశ్న:— సంగ్రామి రంగములంగు ఎంతమంది చనిపోయినారో, ఎంతమంది గాయపడినారో, ఎంతమంది కర్రలైపోయినారో వివరము. దీనికది నవంబరు 9 తేదీ నరానరికి చెప్పగలరా?

జవాబు:— పొంగురంగమునందు: మృతులు: 4620 ఉద్యోగియులు, 69272 సైనికులు; గాయపడినవారు: 9754 ఉద్యోగియులు; 240288 సైనికులు; కర్రలైనవారు 1588 ఉద్యోగియులు, 54,446 సైనికులు; మొత్తము 879958 మధ్య భరా సమాధిగ్రంథము; మృతులు; 1504 ఉద్యోగియులు, 21581 సైనికులు; గాయపడినవారు; 2860 ఉద్యోగియులు; 70148 సైనికులు, కర్రలైనవారు 856 ఉద్యోగియులు; 10211 సైనికులు; మొత్తము 106610 ఇతరరంగములు: మృతులు: 227 ఉద్యోగియులు; 2 52 సైనికులు; గాయపడిన వారు 387 ఉద్యోగియులు; 5587 సైనికులు; కర్రలైనవారు: 76 ఉద్యోగియులు; 3228 సైనికులు; మొత్తము 11502. నాకొకాఖ: సైనికులు: 589 ఉద్యోగియులు; 9928 నావికులు; గాయపడినవారు: 161 ఉద్యోగియులు; 1120 నావికులు కర్రలైనవారు: 52 ఉద్యోగియులు; 810 సైనికులు; మొత్తము 12,180. అన్నిరికపు నవ్వుముల మొత్తము: 510,280.

తురుష్కపు దొంగలపట్టు. డిసెంబరు, 2 తేదీ:—

ప్రశ్న. మిల్లియండ్లవారిపై కొక మరయుధమున కేయనున్నానియు, అందుచేత మనల్కూసులందఱును తనకు సాహాయ్యము చేయవలయుననియు చెప్పి తురుష్కపు గుల్తాను గారు దగ్గుతుచేసిన కకళానికయొకటి, హంగ్ హైనుండి వచ్చినది. యేదైన హిందూదేశమున కందిబెట్టుబడియోనా?

జవాబు:— ఈ విషయము అధికారముయొద్ద నుండి సమాచారమేమియు రాలేదు.

ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసు నిల్లు.

డిసెంబరు 8 తేదీ:— ప్రశ్న:— ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగమునకు నుద్యోగిగనుల నెన్నుకొను సలహా సంఘములో నొక్కభారతీయుడైన శత్రుకొనియెదరా? జవాబు:— నిల్లువిషయమై చర్యజరుగునపుడు, యధాంతునకు సలహాసంఘమునకు ఆవసరము కనుపడదని చెప్పి తిని. ఆసంఘ కార్యక్రమ మిట్టికింటె విస్పష్టముగా తెలువరకును ఆసంఘములో నెవరెవ రుండవలయునో నిర్ణయించుట యెవరికినిగూడ శ్రేయస్కరము కాదు.

మల్వ్యగ్రహణ శాఖ.

అసిస్టెంటు డైరెక్టరు గారి ఉత్తమాసము. మారు వెవిలియములో మల్వ్యగ్రహణశాఖ అసిస్టెంటు డైరెక్టరు వి. గోవిందన్ బి. ఎ. యథ. జి. యన్. గారు మల్వ్య గ్రహణ పరిశోధన కలన కలుగు ఆర్థికలాభముల గూర్చి ఉపన్యసించిరి. సర్జును జేల్స్ గారు అధ్యక్షులీ ఠహించి. వెంట్లెండు ప్రభువు సభ సలకరించెను. జాలకుల స్థితి సభిర్వర్ధి పరముల యందు దిపార్టు మెంటు వా రొసర్వన కార్యముల గోవిందన్ గారు వివరించిరి.

కల్లెవాండ్రలాభమునై ట్రానుములో నొక సమాచారసంఘ మేర్పరపబడినది. తలచేర్చిలో మరియొకసంఘము స్థాపించబడుచున్నది. మామూలుసంఘములకేగాక సంఘసభ్యులు కొంత సామ్యు చందావేసి త్రవములమును తామే బాగ్రతరచునట్లేర్పాటుచేయబడినది. చేపనూ నె తయారచేయుట మన్నగు అంశములలో నవినకర్తలు ప్రశ్న కేక వెట్ట బడినవి. చేపనూ నె పరిశోధన చాల వృద్ధి గాంచినది. కచ్చున తీరమున 250 యంతరికాలములకు. యంతరికాలలో పెక్కులు సాధారణత వల్లకాండ్రో యాజువాన్యముకొంద పనిచేయుచున్నది.

దిపార్టుమెంటువారు కల్లెవాండ్రో బాంబరకు చదువు చెప్పనిమిల్లము పెక్కికలు పాతకాలల నెలకొప్పిరి. కల్లెవాండ్రలో మద్యపాన హానిని కలుపుటకు మద్యపాన నిషేధన సంఘమొకటి ఏర్పరపబడినది. మద్యపాన నిషేధన మొనరించుటయే గాక ఈ సంఘమువారు కల్లెవాండ్రో త్రాగుట మాని నిలువజేసిన ధనమును కూడ పోగుచేయుచుండిరి. సంఘమున 70 మంది సభ్యులే కలరు. స్థాపించబడి రెండు సంవత్సరములైనవి. ఈకాలములోపున నుమారు 600 యాపాయలు సంఘమువారువెలిసి జనచేసిరి. ఇట్టిరిని పోగుచేయబడిన ధనము మెంబరుకు స్వల్పకడ్డెనై బదర్చియబడు చున్నది. ఈ సంఘములు తమగ్రామముల రాత్రిపాతకాలల కేర్పరచుటకు గూడ యత్నము లొనరింపబడుచున్నది.

# THE GREAT WAR.

## Submarine Menace: Matured Shipping Opinion.

## ARREST OF ENEMY CONSULS: REPRISALS UNDERTAKEN.

## Great Decline in German Exchange.

"KILL AS MANY GERMANS AS YOU CAN."

THAT IS THE WATCHWORD IN THE TRENCHES.

[Reuter's Agency.]

### Great Britain.

#### THE BRITISH FRONT.

##### Watchword in the Trenches.

LONDON, January 5.

Reuter's representative at British Headquarters wires:—The British are seizing every opportunity of securing wastage among the enemy ranks, because it is realised that Germany is rapidly approaching, if she has not already reached, a stage when she can not replace her losses. Therefore, 'kill as many Germans as you can' is now the slogan in the trenches. This has not always been so in the same sense. For instance, the Christmas of 1914 was marked by a mutual truce; at the Christmas of 1915 every enemy overture in the direction of fraternising was answered by a screaming shower of high explosives. Mine, bomb, aerial and artillery warfare is incessant. The trench weapons are seldom silent, and big guns never thoroughly cold. Of course, the Germans reply, but wholly defensively. As soon as we cease they cease."

The correspondent mentions that among one party of Bluejackets which recently visited the trenches was a Petty Officer from the 'Natal.' Possibly he owes his life to that.

#### The "Persia" Outrage.

##### Chief Officer's Experience.

LONDON, January 5.

The Chief Officer went down with the ship but was picked up. He says the Captain also went down with the liner.

##### Survivors Lose Everything.

The survivors lost everything. They suffered from cold in the boats as they lacked warm clothing.

##### The Chief Officer's Report.

The Chief Officer of the "Persia" reports that the wake of the torpedo was observed one second before the impact. The forward port boiler exploded accelerating disaster.

##### American Consuls Wired for Information.

WASHINGTON.—Mr. Lansing has cabled to the American Consuls at Alexandria, Malta and Cairo to gather immediately all available information from the survivors of the "Persia" the idea being to obtain definite information speedily.

##### International Criminals must be Destroyed.

MELBOURNE.—There has been a striking improvement in Australian recruiting. Mr. Hughes says that the "Persia" outrage has stiffened the determination of the Allies to destroy these international criminals at all costs.

##### A Young Lady's Story.

ALEXANDRIA.—A young lady in an interview with Reuter's representative said she was beginning lunch when the explosion occurred. She ran to her cabin for a lifebelt, and was twice thrown down in the passage by the rocking of the liner. Snatching her lifebelt she rushed for the deck. She fell up the companion way, but was determined not to die in the vessel and succeeded in reaching the deck. The liner lurched again and she was thrown down and badly shaken but she adjusted her lifebelt and jumped into the sea. She was rescued a quarter of an hour later. Others had similar experiences. Mothers went in search of their children and never returned. Indeed only two children were saved.

##### Victims of the "Persia" Outrage and Survivors.

NAGPUR, January 6.

Among the victims of the P. & O. "Persia" outrage were Major Dawson, Superintendent, Civil Veterinary Department, Central Provinces, Mr. Russell, late Deputy Commissioner, Balaghat, Captain Lodwick, Son-in-Law of Mr. Crump, Financial Commissioner, and Mr. Padamji, Nephew of Mrs. Dadaboy. Major Dawson, had gone home on furlough and was returning to duty and so also Mr. Russell. These officers were well-known and had a large circle of friends. Dr. Miss Cook of the Scotch Mission, one of the survivors, is well-known among the missionary circles here.

##### A Few Survivors.

BOMBAY, January 5.

The P. and O. Company have given the following names of survivors landed at Malta from Persia. Colonel Right, the Hon'ble Lord Montague of Beaulieu, Mr. Alexander Clark, Mr. Masasanto Bemenuto, the ship's steward named Martin and seven men of the native crew.

### Submarine Menace.

#### Cannot Continue Long in Mediterranean.

LONDON, January 5.

Matured shipping opinion is that submarine activity in the Mediterranean will not continue especially in view of what has been overcome in home waters. Liners with mail contracts will not change their route.

### The Loos Battle.

#### British Casualties.

LONDON, January 5.

In the House of Commons Mr. Tennant announced that the casualties at Loos were 2,578 Officers and 57,288 men or whom 773 Officers and 10,345 men were killed and 1,288 Officers and 38,095 men wounded.

#### Sir J. Simons' Successor.

LONDON, January 5.

Mr. Lewis Harcourt, First Commissioner of Works, and Mr. Herbert Samuel, Chancellor of the Duchy of Lancaster and Postmaster-General are mentioned as Sir John Simons' successor as Home Secretary.

#### Sir John Simon Sits Behind the Treasury Bench.

LONDON, January 5.

Sir John Simon sat on the Liberal side behind the Treasury Bench Mr. McKenna and Mr. Runciman answered questions as usual.

#### Exchequer Bonds for Small Investors.

LONDON, January 5.

The small Exchequer Bond scheme (under which Bonds to the value of £ 5, £20 and £ 50 will be sold at the Post Offices in Great Britain) comes into force on the 10th instant.

### France.

#### War and Victory: not Peace.

LONDON, January 5.

PARIS.—General Joffre in his New Year message to the armies said "The hour of punishment for Germany is striking. While the enemy talks of peace we only think of war and victory."

#### Artillery Bombardment.

##### Losses Inflicted on Enemy.

LONDON, January 5.

PARIS.—A communique says:—Artillery bombardment took place along the entire front. Appreciable losses were inflicted on the enemy in Artois, and an ammunition depot was blown up at Althirch.

#### No Events of Importance.

LONDON, January 5.

Both French and German communiques state that on events of importance have occurred in any of the war theatres.

#### Obituary.

LONDON, January 5.

The death is announced of the French writer Francis Charras.

### Russia.

#### Russian Grand Duke Arrives at Bukharest.

LONDON, January 5.

A cable correction to the message of the 3rd inst. shows that the Russian Grand Duke Boris arrived at Bukharest not at Salonika.

#### Unsuccessful German Efforts.

##### Russian Offensive.

LONDON, January 5.

PETROGRAD.—A communique says:—German attempts to cross the Dvina near Elisenhof failed before the Russian fire. The Germans dressed in white cloaks unsuccessfully attempted to surprise the trenches at Tsargrad. The Russians in the mid Strya region took a brisk offensive and occupied the trenches in the village of Bielavintze and captured a strong isolated position. Heavy fighting northeast of Czernowitz continues. The Germans delivered a counter-attack to regain the lost trenches, but failed and sustained very heavy losses.

#### The Russians before Czernowitz.

LONDON, January 5.

PETROGRAD.—The Austrians have evacuated Czernowitz. The Russians have carried all heights dominating the town.

### Italy.

#### Italian Advance.

LONDON, January 5.

ROME.—A communique says the Italians have occupied higher positions in the mountains near Riva and also two trenches on Monte Sperone. They have made a slight advance on Cervo.

## TELEGRAMS.

### Greece.

#### THE ARRESTS AT SALONIKA.

##### Bulgarian Reprisals.

##### Greek Protest.

LONDON, January 5.

ATHENS.—The Bulgarians have imprisoned the British and French Vice Consuls at Sofia as reprisals against the arrest of the enemy Consuls at Salonika by British and French troops. Greece, who protested against the arrests, has now sent a written protest to the Entente against the arrest of certain Hellenic subjects in Salonika.

##### Further Arrests.

German reports state that the Allies at Salonika have arrested a thousand enemy foreigners.

PARIS.—An official notes says that the enemy Consuls arrested at Salonika have been taken to Marseilles and will be given safe conducts to Switzerland. The note adds: "In reply to the arbitrary and illegal act of Bulgaria against the French Vice Consul in charge of the archives of the Legation at Sofia, the French Government has ordered the arrest of the Chancellor in charge of the archives of Bulgarian Legation in Paris. The latter is ill and will be allowed to remain in his apartments."

AMSTERDAM.—A Sofia telegram says that public opinion is excited by the arrest of the Consuls at Salonika, and the Cabinet has decided to retaliate by arresting the officials who remained in Bulgaria after the departure of the Chiefs of the British, French, and Serbian Legations.

##### A Protest from Turkey.

A Constantinople telegram says that the Porte has protested through the American Embassy against the arrest of the Ottoman Consul at Salonika, and it is stated that the Porte will take reprisals against subjects of the Allied Powers in the event of the steps taken by Greece not leading to the Consul's release.

#### Effective Work of French Aviators.

LONDON, January 5.

SALONIKA.—French aviators dropped bombs on Petrich, Strumnitz and other towns, where troops were observed. Considerable casualties were caused, especially at Petrich, where buildings collapsed and fires broke out. The aviators were unharmed.

### Australia.

#### Record Earthquakes.

LONDON, January 5.

Sydney.—Seismographs show that a record earthquake has taken place probably in the South Seas.

### Montenegro.

#### Dechani Plava Recaptured.

LONDON, January 5.

CITINJE.—The Montenegrins have recaptured Dechani Plava inflicting heavy losses on the Austrians.

### Bulgaria.

#### Bulgarian Pillage.

LONDON, January 5.

The Bulgarians have pillaged several on the Greek frontier.

### Germany.

#### The 'Ford' Peace Mission.

LONDON, January 5.

AMSTERDAM.—A Telegram from Berlin says that the German Government has given members of the Ford expedition permission to travel to the Hague via Germany.

#### Decline in Exchange.

LONDON, January 5.

NEW YORK.—There is much comment in banking circles upon the decline in exchange on Germany to 75¢ the lowest since the war and probably unparalleled.

In contradistinction to this, sterling has risen to 4.745 the highest since August.

## INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

### Delhi.

#### War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 5.

The following telegram dated the 4th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—The British captured Yaunde, capital of German Cameroon. The enemy retreated south east. The German Government officials have fled.

The British report making a successful bombing attack upon the south-east part of our front in Flanders. The French report a German grenade attack near Tabure in Champagne. In Vosges violent artillery duels have occurred.

The Russians report that in the Chortorsk region and on Upper Strya they repulsed the attempts to approach trenches and inflicted severe losses to the enemy. Fighting continues unabated in violence northeast of Czernowitz. The Russians in spite of numerous counter-attacks are advancing without interruption. The enemy losses were very heavy.

The Turks attempted to approach the Russian position on the Black sea coast in the Caucasian front, but were repulsed. The Russians drove back the rebel gendarmes south-west of Assadabada.



## TELEGRAMS.

## Calcutta.

## Village Self-Government in Bengal.

CALCUTTA, January 5.

The opening paragraph of the Bengal Government resolution on District Boards for the past year contains an interesting and encouraging account of the progress of village self-government. The resolution begins: "There extension of self-government to the villages through the agency of Union Committee is an aspect of local self-government policy which has for some time past been engaging the careful attention of the Government. The far reaching suggestions of the District Administration Committee on which criticism of the public had been invited for the creation of a network of Union Committees in amalgamation with the Panchayat system, and provision of the village judiciary, had been followed by the publication in April 1915 of a resolution on the local self-government policy of the Government of India and defining the general principles on which the advance in village organization is most likely to be successful. The Local Self-Government Act offers full scope for the creation of village Union Committees, co-extensive with panchayat unions, and cautious but steady progress is already being made by the Government in this direction. The Constitution of village courts involving new legislation it now under the consideration of the Government. Sustained development of the Union Committees is among the most noticeable features of the year under review. Not only has their number increased, but these bodies are gradually awakening to their own vitality based on the power of self-taxation, a privilege which neither District nor Local Boards enjoy. It is not the intention of the Government to constitute Union Committees where there is no manifest willingness on the part of the villagers to avail themselves of the privileges of this organization. The areas in which President Panchayats have already been appointed may naturally be expected to offer scope for greater expansion in this respect. With these qualifications the Governor-in-Council desires to encourage district officers in consultation with District Boards to consider what steps should be taken for the early extension of this organization. While recognising the inexpediency of introducing elective system in unions not ripe for so advanced a measure, the Government are prepared to accord liberal and sympathetic encouragement to villages exhibiting genuine capacity and inclination for this development."

## Causing the Death of a Constable.

## The Case against Private Pearse.

CALCUTTA, January 5.

Mr. C. Bartley, I. C. S., Joint Magistrate of Alipore, to-day resumed the hearing of the case in which Private W. H. Pearse, of the 9th Battalion of Middlesex Regiment, stands charged under Section 304 A. of the Indian Penal Code with causing the death of constable Jai Raj Singh of the Calcutta Reserve Police force by a rash and negligent act.

The accused in his written statement said that he showed the constable how to drill with a rifle and after that he wanted to show him how to load a rifle for safety. "I took a round out of a clip in my pouch, placed it in the magazine and held it down with my thumb while I closed the cut off over the top of it. I am certain that I pushed in the cut off, while I was still holding the cartridge down with my thumb and before I pushed the bolt home. Then I pushed the bolt home and pulled the trigger with the rifle held in loading position. The Policeman was standing opposite me looking on while I did this. When I pulled the trigger the rifle went off and the Policeman fell down. I did not aim the rifle at the Policeman and did not know that he was in line with it. I was looking down at the rifle and explaining to the policeman who was looking down at it too. I was watching myself pulling the trigger. I think that the cut off must have come open unknown to me and allowed the cartridge to get into the chamber. I did not realise that the Policeman was dead. I tried to wake him up so that he would speak to me. I remember the guard coming down and Private Smith taking me away from the policeman. I remember showing him how it happened, but I do not remember what I said."

The defence contended that there was no criminal negligence on the part of the accused. If, however, the Court was disposed to think that he was technically guilty, the defence would pray that he might be dealt with under Section 562, in consideration of youth, the accused being only seventeen.

Judgment was reserved till Friday next.

## Austro-Officials Responsible for Austrian Crown Prince's Death.

CALCUTTA, January 5.

The "Statesman" cable states:—The "Times" correspondent at Bucharest telegraphs that Bulgaria is now practically under German military rule. Administrative departments are controlled by German Officers, who impose various irksome regulations and treat the Bulgarians with contempt. The same correspondent asserts that a priest named Locali a candidate for the election to the Rumanian Chamber who hails from Rumania Iridenta across the Austro-Hungarian frontier, that is to say from one of the Rumanian districts of Transylvania, which have seen their Ausgleich or compromise with Hungary whereon their political rights were based, declares in his electoral address that an extraordinary document will presently be published. Its aim will be to prove that Count Tisza, the Hungarian Premier, and since Count Burián's accession to the Austro-Hungarian Foreign Office the most powerful statesmen in Austria-Hungary and certain other Austro-Hungarian Officials were authors of Archduke Franz Ferdinand's assassination at Sarajevo.

Mr. Locali's assertion is not novel. Mr. Wickham Steed, till recently and for many years the Vienna correspondent of the "Times" and now Foreign Editor of that Journal has already developed this thesis in the "Edinburgh Review."

## TELEGRAMS.

## Sea-Borne Trade of India.

## Interesting Returns.

CALCUTTA, January 5.

In the sea-borne trade returns for November 1905 of British India published by the Department of Statistics Trade between India and Asiatic Turkey, Persian Gulf (which includes Basra) is of considerable interest. Imports of dates into British India in November 1915 increased to 237,100 cwts, from 62,000 cwts. in November 1914, and of fish dry (unsalted and salted) to 100 cwts. from 50 cwts., while those of carpets and rugs decreased to 800 lbs. from nearly 400 lbs. in November 1914. In November 1915, 307 horses, 100 cwts. of pulse, 200 cwts. of raw hides and skins, 16,100 lbs. of raw wool were imported into British India from that part of the Persian Gulf. There were no imports of these articles in November 1914. In November 1915 the more important articles exported from India were coffee 63 cwts., rice 500 cwts., wheat flour 2,500 cwts., butter 4,800 lbs., tea black 262,800 lbs., cotton twist and yarn 12,400 lbs., cotton piece goods 1,072,000 yards, jute gunny bags 200 in number, and unmanufactured tobacco nearly 70,000 lbs. In November of 1914 it may be noted there were practically no exports of principal articles from British India except 100 cwt. of rice and 400 lbs. of tea. It may also be noted that exports from India do not include exports of Government stores or goods bought by Government and shipped on Government or chartered vessels. As compared with October 1915, the most noticeable changes were: Imports of dates into British India from that part of the Persian Gulf increased from 135,500 cwts. to 237,100 cwts., of horses from 126 to 307, of raw wool from 6,300 pounds to 16,100 lbs. Under export lac increased from 16,600 pounds to 26,200 pounds, cotton twist and yarn from 7,200 pounds to 12,300 pounds, cotton piece goods from 8,24,000 yards to 1,072,000 yards, while butter decreased from 18,000 pounds to 4,800 pounds, jute-gunny bags from 15,200 to 20,000 in number and unmanufactured tobacco from 106,200 pounds to nearly 70,000 pounds.

## Nagendranath Dey Versus The Calcutta Turf Club.

## Justice Chaudhury's Judgment.

CALCUTTA, January 5.

At the high Court on Wednesday Mr. Justice Chaudhury disposed a rule obtained by Nagendra Nath Dey, calling on the Stewards of the Royal Calcutta Turf Club to show cause why he should not be admitted to the racecourse and enclosures, pending the hearing of the suit brought by him against the Club for damages, defamation etc. The Judgment states "I do not want to enter into the question as to whether the lease granted by the Government to the Turf Club is void or otherwise. The Turf Club has been in possession of this part of the maidan for a great number of years. They have enclosed certain portions and regulated the admission of persons into the enclosures arranged by them. They have also under rules framed by them, excluded certain persons if upon enquiry they have considered them guilty of charges under their Rule 151. Plaintiff's complaint is that enquiry, if any, held by the Turf Club was ex-parte. He has no opportunity of meeting the charges. From his letter to the Turf Club it is clear he knew of several matters with which he had been charged. I find from a letter he wrote to the Turf Club that he does not complain that he had been condemned without proper evidence. He does not propose in that letter to call any evidence. It may be that enquiry was "ex-parte." I have no materials new upon which I can come to that conclusion. Those are matters which will be decided when the suit is tried. As regards the legal title of the Turf to exclude persons from entering the race course under certain circumstances or whether they have any right at all to enclose portions of the maidan and exclude the public from such portions I shall have to determine when materials are properly before me. I have one fact which always weighs in interlocutory injunction namely possession and apparently a large series of transactions showing that they exercise a right which they claim. I therefore do not consider the plaintiff has made any case for interlocutory injunction."

## Bombay.

## Share Market.

BOMBAY, January 5.

The market in cotton mill shares opened firm but declined at the close. Centrals closed at Rs. 1925, Swadeshi at Rs. 1480, Colaba land and mill shares at Rs. 1360, Indian bleaching at Rs. 150, Fazulbhoy at Rs. 440, Davids at Rs. 501½ and Crecentacs at Rs. 107½. Madhowji advanced to Rs. 1360, but closed at Rs. 1345. Standard touched at Rs. 1055 and closed at Rs. 1047½. In the Bank shares the Bank of Bombay declined to Rs. 1540 and the Bank of India were steady at Rs. 63. In miscellaneous shares Bombay Burmahs were unchanged at Rs. 932½. Tata Iron and Steel (ordinary) at Rs. 109 and (deferred) at Rs. 2284. Tramways were at Rs. 222. 3½ per cent Government paper declined to Rs. 79 and small pieces at Rs. 79-8 for buyers.

## The Post Office Theft.

BOMBAY, January 5.

The Police have arrested Kavasji Naorji, a Cashier employed in the Post Office, in connection with the theft of Rs. 39,600 committed from a safe in a strong room of the Bombay General Post Office. The whole amount has been recovered. A greater part of the money was recovered from a box which was found buried in the beach at Versova, while the rest of the money was found in a room of a chawl at the Grant Road, alleged to have been in the occupation of Kavasji. Further enquiries are being made.

## TELEGRAMS.

## Sind.

## The Karachi Chamber's Address.

## PRESENTED TO LORD WILLINGDON.

## Why Municipal Commissioner was Appointed?

KARACHI, January 5.

Lord and Lady Willingdon made a public arrival in Karachi this morning and were received at the railway station by the Municipality who presented an address of welcome. Lord Willingdon made an extremely kindly and sympathetic reply in which he assured the Municipality that they were entirely wrong in imagining that the reason why Government had decided to appoint a Municipal Commissioner for Karachi was that the Municipality were thought to have done badly. The Municipality had not done badly. They had done well but the Government were convinced that the same consideration which led the administrative directors of every great business concern to appoint an executive chief required also that administrators of a very responsible concern like the Municipal Committee of a large and growing city should make a similar delegation of executive authority. His Excellency was sure too that with a Municipal Commissioner the Karachi Municipality would be even more efficient and progressive than hitherto.

This afternoon the Karachi Chamber of Commerce presented an address to the Governor of Bombay at the Government House in the course of which they said:—The restriction and the final complete prohibition of the export of wheat from India except on Government account has been felt very severely in Karachi where wheat bulks very largely in the trade of the port. The position of Karachi in the wheat trade of India may be gathered from the following figures representing the shipments from the three chief ports of India during the calendar year 1914. The figures include ante-war exports from Calcutta 1723 tons, from Bombay 11,343, from Karachi 6,91,443. With the opening of the Upper Jhelum Canal and the increased water supplies for irrigating the Punjab thus afforded we look forward to a wheat export hence, of between one and half and two millions of tons in the not distant future. Restrictions and difficulties in the way of business arising out of the war have affected most branches of our trade with the result that Karachi is now passing through a lean period. The geographical position of our port and the certain development of the great territories behind us however assure a rapid advance directly trade assumes its normal course and we look forward with complete confidence to a continuance of that progress which has been characteristic of our trade for so many years past. The moment is not opportune for pressing for large capital outlays on further irrigation and railway developments but Your Excellency will perhaps allow us to remind you of the Sukkar barrage and Rohri Canal scheme and also of the proposed broad gauge trunk line from Karachi to Delhi by way of Jodhpur. At the meeting of Your Excellency's Legislative Council of the 18th July last the Hon'ble Member in charge of the Budget stated that railways and productive canals were imperial matters that could not be dealt with by the council in Bombay. We beg nevertheless that Your Excellency's Government will support both these schemes in particular the new Broad Gauge trunk railway to Delhi with the whole weight of Your Excellency's Government in order that the very grave delays which seem inseparable from many important developments affecting this province may be minimised as far as possible. The completion of our long over due new Custom House, we trust, will not be delayed because of the war. The concentration and rebuilding of our badly housed and widely scattered public offices and courts taken in hand over twenty years ago and expedited by a succession of Governments at intervals throughout the whole of that period, we have recently been informed, must once again be deferred because of the financial difficulties created by the present war. It would mark a definite step forward if the entire plans of the offices could be completed and passed so as to make a commencement of the work of building possible directly financial conditions permit. We are not without hope that Your Excellency may before your period of office expires be able to witness some amelioration in the architectural features of this city in the form of a contribution by Government of at least one of the new blocks of public offices to be erected on the old jail site. The foundation stone, we may add, was laid by Your Excellency's predecessor Lord Sydenham in January 1913.

## The Governor's Reply.

The Governor in reply to the address of the Karachi Chamber of Commerce said that the policy of the Bombay Government in regard to all the matters mentioned by the Chamber is inspired by one consistent principle the conviction that the future of Karachi is one of the great assets of the Empire and considerable as the results already attained are, the future developments must unquestionably far transcend them. In view however of Government's present preoccupation much that we should like to see done to-day must be postponed to a better time and His Excellency added that he was confident that time was not far distant.

## Indian Merchants of Karachi.

This afternoon the Indian Merchants Association presented an address to H. E. the Governor, in which they urged that, having already been granted the right to send their own representative to the Karachi Municipality, they should next be granted the right of direct representation on the Karachi Port Trust and in the Bombay Legislative Council.

## Reply to Karachi Merchant's Association.

Replying to the address of the Karachi Merchant's Association the Governor said that the Indian mercantile community was already represented on the Port Trust though by an officially nominated and not an elected representative and before the right of election could be granted the Indian merchants must unite into a single corporation having an unchallengeable position. With regard to the Legislative Council the general position regarding the existing Indian mercantile electorate was occupying the attention of Government.



## TELEGRAMS.

## New Offices Opened

This evening the Governor of Bombay formally opened the new offices of the Karachi Port Trust, a strikingly handsome pile of buildings not far from the waters edge in the Karachi Harbour. The Chairman of the Port Trust in inviting the Governor to perform the ceremony said The Karachi Port Trust has financially suffered and is still suffering severely owing to war conditions as to which I need not go into details I merely allude to the fact as I am glad to say that we have so far weathered the storm and hope to reach port in safety without having recourse to life saving appliances in the way of surcharges which as we have mournfully observed more than one of our sister ports have resorted to. We had last year a deficit of Rs 4 lakhs as we were committed to expenditure which could not well be curtailed when war so suddenly broke out. But we have endeavoured, and with success, to cut our coat according to our cloth in the current year and we hope, though we cannot be certain, that the end of March 1916, will find us with a revenue for the year more than covering our expenditure and with our forty lakhs of reserve still untouched. Your Excellency it is not for us to dilate upon the part which the Port Trust of Karachi has played in facilitating operations connected with the war. I will only say we have at all times cheerfully done our best and that our efforts have been most cordially recognised by the local military authorities with whom we have worked in the greatest harmony throughout.

## Governor of Bombay's Reply to Mahomedan Association

In reply to the Sind Mahomedan Association the Governor said that the question of the appointment of Mahomedans to the public service was intimately connected with that of education and the remedy in both matters was in their own hands. Nothing would give the Government more satisfaction than to have a supply of fully qualified candidates adequate to the requirements. As regards Mahomedan representation on Municipal Councils the Governor said he could not add anything to what he had said on the last occasion when similarly addressed. He shared their regret that the Co-operative Credit movement in Sind had not progressed as much as elsewhere. But the conditions of Sind were backward, and he invited their active help.

## The Governor's Reply

In replying to Mr Mules at the opening of the new offices of the Karachi Port Trust H E the Governor recalled that two years ago when in Karachi he had opened, what he thought, without raising any controversy, he might call, one of the principal gateways of India, he expressed the pride of the Government that almost all the troops with their stores and equipment had left India from the two great ports of this Presidency in numbers entirely unexampled in our history and with a smoothness and rapidity on which both the Port Authorities were to be congratulated.

## Punjab.

## Lahore Conspiracy Case.

LAHORE, January 5  
After some more evidence had been given to day before the Special Commissioners, including that of Mr Perrot, A S P, Amritsar, regarding his enquiry into Jhar Sahib gatherings Narain Singh of Lotbadi, approver in the previous case, was examined. His deposition followed the lines of the previous evidence dealing briefly with various abortive attempts at Rabhoni dacoity, giving full accounts of Janera and afterwards successful Rabhoni dacoities. Ganda Singh accused, an absconder in the old case and now in dock was mentioned as having taken a leading part in the offences.

Cross examined the approver said that he was now putting up at the Anarkali Police Station. He stated that he could not identify Uttam Singh of Hans whom he had seen only once at night. He was alone in Malerkota Police Lock up and came to know of Karm Singh's name after he had made his first statement to the Police. Colonel Smith, Civil Surgeon, Amritsar deposed to his examination of the dead bodies and injuries of the victims of Chabba dacoity, Walla canal bridge murders and subsequent offences of the dacoits. This too formed part of the proceedings in the last case. Approver Ichara Singh of Lotbadi having identified some accused, deposed at length to the activities of the conspirators at Lotbadi, which, starting with religious and semi-religious matters, gradually developed into a political and revolutionary propaganda degenerating into unlawful conspiracy to subvert order, commit dacoities, collect arms, seduce troops, loot treasures and start revolution. Witness traced in detail the history and growth of the local ghadr movement and its ramifications in the part of province where he lived. His evidence was a repetition of that he had stated last summer with account of Ferozeshah murders and Rabhoni dacoity, as he had heard of them from those who had taken part in the crime. The articles referred to in his evidence, especially the proceeds of some dacoities, were duly identified in the Court.

## Policemen Kill a Sweeper.

## Enquiry Finished

LAHORE, January 6  
The 'Bulletin' reports that an enquiry into the case of Miran Bux, Head constable and Ahmed, Constable, of Sirgobindpur, Gurdaspur district, for causing as alleged the death of Jawanda, a sweeper, who was suspected of having committed house breaking and so placed in police custody, is almost finished. It is said that the body of the deceased was thrown into the river and then buried and again disinterred and identified. Abdulla, a constable, has turned approver.

## A Fresh Dacoity.

LAHORE, January 5.  
The "Tribune" reports a serious dacoity at Mithawali in Singhar Tehsil, Dera Ghazi Khan District

## TELEGRAMS.

on the 31st December night when about 25 dacoits set fire to untenanted Hindu houses and killed one Hindu and injured another Hindu. This is the second dacoity in Singhar Tehsil this winter the first having occurred about November last in Chloni when one Hindu Sahukar was killed by the dacoits.

## Mysore.

District Magistrate's Court, Bangalore.  
Serious Charges Against a Scotch Engineer

BANGALORE, January 5  
The trial began to-day of Mr R. Rickie, a Scotch Foundry Engineer and the Proprietor of the Bangalore Iron Works who is charged by the City Police with resisting and obstructing a Hindu bailiff of the Civil Court and attempting to murder him and Chief Inspector Everard, of the City Police, on the 25th November. Inspector Nataraj Iyer presented in the District Magistrate's Court before Mr A. R. Cox, I C S, sitting as Justice of Peace in Mysore, and the accused was defended by Mr Lawrence, Barrister. Evidence was taken in respect of both charges.

Inspector Everard deposed that on the 9th November last he received an order from his Superintendent in the form of a requisition from the District Judge to assist the bailiff of his Court in securing the arrest of the accused. Witness proceeded to carry out the order on the 25th November, accompanied by the bailiff, when the latter said that he had information that the accused was armed. The Inspector therefore, went in alone first and found the accused sitting on his cot and willing to see the warrant. The bailiff was then called in and, after the accused had read the warrant, he threw it back at him, remarking that the Court had no right to issue such a process. He then took up one of the two revolvers from near his bed and pointed it at the bailiff and the Inspector, saying "If you don't clear out I will shoot." The bailiff left immediately, and as the witness failed to persuade the accused to put down the weapon and surrender to the warrant, he left to obtain assistance. Witness returned in an hour with a detective head-constable in order to disarm the accused. Witness entered first and found him alone. He seized the accused's hand, but the latter contrived to get hold of one of the revolvers with the finger on the trigger, the witness seizing the barrel with his right hand. Then they struggled with both hands for the possession of the weapon. At this stage the Head-constable came in and secured the accused's arms from behind, which gave the witness an opportunity to knock the other revolver from the bed to the floor. Just before this took place the revolver in the accused's hands went off under the Inspector's left arm, the bullet striking a glass case in the room. After that the witness succeeded in wrenching it from him. The accused made repeated attempts to cover the witness during the struggle, and it was the accused's finger that pressed the trigger. Before passing under his arm the bullet passed between the witness's fingers, as he held the barrel between them. Both revolvers were loaded. They called on the bailiff, who executed the warrant. He identified the revolvers, the spent bullet and the scorched bed sheet.

Five other witnesses spoke in corroboration and cross-examination was reserved till Monday the 10th instant.

## United Provinces.

## The Benares Conspiracy Trial

BENARES, January 5  
On the resumption of the Benares conspiracy trial before the Special Commissioners Inspector Shaukat Hussain proved lists prepared at the time of searches in the house of Sachindra, Y. M. A. and the Students Union League.

Khan Ahmad Khan, Inspector of Police, Lahore, deposed to the search of a house in Gwalmandi, Lahore, in connection with the Lahore conspiracy case. At that search he found some tricolour flags yellow, red and dark blue, one pair of pliers, one revolver, one sword stick and many bundles of pamphlets. Witness was present at the identification of Amar Singh by Mani Lal.

Sergeant Duggan, Government railway Police, deposed to the arrest of Surendra Nath Mukherjee whom he arrested at the Moghalsara Railway Station. The accused had a revolver in his hand when arrested and threatened to shoot the Sergeant if he approached him. He threw it down on the lines and was afterwards arrested.

## Central Provinces.

## Miss Beck Entertained

NAGPUR, January 6  
Mrs Chatterton, wife of the Bishop of Nagpur, was at Home yesterday evening to meet Miss Beck, Secretary, National Indian Association, London, at the Bishop's lodge. Many guests Europeans and Indians attended. Miss Beck spoke on the work of the Association in England, and gave an account of the doings of some branches which she visited before her arrival here. She specially referred to the work of Calcutta and Bombay branches, which had a large membership of ladies.

## South India.

## Coonoor Abduction Case.

## Mr Norton Engaged for the Accused.

OOTACAMUND, January 5  
Mr Eardly Norton, who appears for the defence in this case before the Coimbatore Sessions on Monday, leaves Calcutta on Thursday for Coimbatore.

## Weather Report.

SIMLA, January 6  
The weather again has been dry. The disturbance from the west is more marked and is giving moderately heavy cloud over the northwest India, particularly Kashmir.

FORECAST—Some precipitation in the hills surrounding the Punjab.

## TELEGRAMS.

## BRIEF TELEGRAMS.

The Government of India has asked the Burma Chamber to assist Mr H. Maxweles Lefroy in his present investigation into the silk industry in India.

In the Tola dacoity appeal Justice Leslie Jones of Lahore Chief Court has accepted the appeals of the two accused and rejected those of seven others.

The Mail steamer "Salaette" arrived in harbour at noon to day with the English and Italian Mails and seventy passengers.

Considerable progress has been recorded in the collections for the Punjab Aeroplane Fund. The 12th list of subscriptions realised totalling Rs 530, 650, and this does not include Rs 2¼ lakhs promised by ruling chiefs.

## Latest Telegrams.

ALLAHABAD, January 5

The "Exchange's" Rome correspondent describes the fighting around Mount Lovtchen and the struggle for the mastery of the Adriatic. The Austrians approached from the North making a combined assault from Ruskovagora Gherbel and other points. The Austrian forts and the warships in the Callaro Bay continually bombarded the Montenegrins with the assistance of the Allies can retain their hold on the mountain the Allies will eventually force the abandonment of Cattaro. The artillery on Mount Lovtchen was reinforced a year ago and the French heavy guns command every part of Cattaro.

CALCUTTA, January 6

Sir Allan Arthur writes to the Calcutta Press with reference to the sinking of the "Persia". "We are always hearing of what they did and very seldom of what we did, and it will no doubt give a thrill of pride and pleasure in the exploits of our silent but glorious navy to read the extract from a letter received by me by last mail from a friend giving the hitherto unrecorded account of the modest little scrap which took place less than a month ago. I can see no impropriety in publishing this extract as the latter was censored at the port from which it came. I can give you a few details which are public property. A trooper came into the port yesterday having had right and left with two submarines on Sunday 70 miles from here. The submarines came up on either flank at 1,200 yards. The first shot from our trooper burst on the submarine which simply broke her in two. The trooper then shot at the other and she submerged, but appeared later and the two fought at 5000 to 7000 yards for four hours. The 32nd shot from our boat got home and the submarine went down half of her sticking straight up in water. The Captain has got a D S O from the Government by wire and £ 2,400 and the Khedive has come forward with another £ 2000. It is a great work. You can take this as absolutely true. Saw Captain last night and the thing is confirmed by O C of the troops on board. Captain got a bit of shrapnel on his neck but he is O K and shows this bit of lead to admirers. When the seas are sailed by men of the stamp of the Captain of that trooper the submarine peril cannot go on far ever."

DELHI, January 6

A message from Jhansi states that Miss Buck and Mrs Treashon who, it is feared, have been lost in the "Persia" were the neices of the Hon'ble Mr. Abbot.

పంజాబు విమానాశయి: ఈ నిధికి 12 వ జట్టికలవల మొత్తము 580690 రూపాయలు కనులై నవి సంపాదించినట్లు తెలియజేయబడినది.

నాగపూర్ కేసు: నాగపూర్ కేసులో ఉన్న వ్యక్తులను మైదానంలో కొంతభాగమున కారణ మేర్పడి కొందరి నా యావరణానికి రానియ్యటలేదు ఇట్టి అధికారులు వారికి లేదని ఉత్తరవీరులరెసి శాంసెంద్రికాధి దేగాన మైదానంలో వానాశయి తగినవిధము చేరిక వచ్చువరకును సరియైన సామ్యము వచ్చువరకును అట్టి అధికారులు కట్టుబాటి లేదని నేను ప్రకటించుచున్నాను. వారతనువారి కట్టు కట్టుబాటి కొంత సలసు నిచ్చుట కధికారులు లేదని నేను నిరూపించుచున్నాను అని న్యాయమూర్తి ప్రకటించినది.

పట్టుపరిశ్రమ: హిందూదేశములోని పట్టుపరిశ్రమను సూక్ష్మ పరిశోధించుచున్న హెచ్. ముక్కుమొయ్యి లెప్రోయి గారికి సహాయము చేయవలసినదని ఇండియా దొరతనమువారు బర్మాదర్శకసంఘము వారిని కోరిరి.

కనిస్తేబు లొకనిని చంపుట: పంజాబులో గురుదాస్ ధూజిల్లాలో శ్రీగోవిందపురము స్టేషను హెతుకనిస్తేబు మి రాసబట్టిన కనిస్తేబు అమామయకు జవాంబా అను పాకి వాడు దొంగతనము చేసినని అమామయిని చెరసాలలోనుండి, వానికవమును నదిలో మొదలపడజేసి మరణిని పాలిపెట్టి, మరలవానితగివిస్తేబును గురుతిండి: కనిస్తేబు అబ్దుల్లా అప్రూవరు అయిన, ఈకేసునిచూడని జరుగుచున్నది.

## వజ్రగుళికలు

20 మాత్రలగుల డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0

భాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు నరదటుత్వము కారణములు రక్త పుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ కఠిర వ్యాయామము వలనను, జీతేంద్రియత్వమువలన గలుగును. న్యభిచారము, నుఖరోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతిలేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును.

జీరణసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము పచనమగును. జీర్ణశోశము బాగు పడి రసప్రావము క్రమముగ గలుగును. మలబద్ధము మోచును. జీరణమాత్రల డబ్బీ 1-కి వెల 1-4-0. అమృతాంజనం డిపో, 7, తంబు శెట్టిపేడి, నందరాను.

## వార్తావరణస్థితి

1916 సం॥ జనవరి నెల 6వ తేదీ.

వర్షపాతము.	కడచిన 24 గంటలలో, వీడను ఉష్ణోగ్రత	వర్ష పాతము.				
		అధికమైనది	అల్పమైనది	కడచిన 24 గంటలలో	8 వ ఏలిన నెల.	9 వ ఏలిన నెల.
గోపాలపురము	80.04978.2 84.8	...	61.61	43.66		
వాల్తేరు	80.04681.0 89.1	...	52.48	85.82		
కాకినాడ	80.08881.3 67.7	...	46.06	87.91		
బందరు	80.08182.8 66.8	...	61.04	89.16		
గుంటూరు	...	78.7 67.5	...	88.14	...	...
నెల్లూరు	80.01585.4 67.6	...	51.88	88.82		
నంద్యాల	80.01584.9 67.4	...	46.46	48.88		
కడప	80.00183.4 68.2	...	81.25	48.84		
గొన్నపల్లె	80.00284.6 69.5	...	87.88	51.22		
కొంభంజి	29.98836.5 70.4	...	84.64	75.18		
తిరువనంతపురము	...	...	...	...	...	...
కొచ్చికోట	29.98789.7 69.9	...	120.97	110.58		
కల్లికోట	29.97486.1 69.5	...	121.09	115.98		
చంగురూరు	29.97687.5 69.6	...	106.62	126.90		
బొంబాయి	...	...	...	...	...	...
హైదరాబాదు	80.01183.9 68.2	...	52.20	80.22		
అనంతపురము	...	85.2 60.4	...	29.09	20.23	
బళ్లారి	29.99187.5 68.6	...	62.98	19.82		
కర్నూలు	80.02785.4 60.6	...	28.05	26.39		
కడప	80.00688.0 65.8	...	28.97	31.26		
బెంగుళూరు	80.08679.3 66.8	...	85.11	84.68		
కొడైకనాడు	22.81871.6 44.0	...	47.92	56.29		
ఉదకమండలము	23.04170.5 68.2	...	68.92	58.60		
కోయంబటూరు	80.05484.1 65.4	...	22.98	20.87		
బెల్లూరు	80.05084.1 61.5	...	40.77	44.08		
శేలము	80.04286.8 68.5	...	48.10	32.01		
తిరుచనాపల్లి	80.02585.5 65.8	...	84.99	31.88		
పుదుకోట	29.99884.5 67.7	...	86.45	31.95		
నగర	80.01284.7 70.9	...	40.97	32.92		
తిరునల్వేరి	...	...	27.11	34.86		

అన్నిచోట్లను వాయుభ్రమము కొద్దిగ తగ్గింది. మధ్య మోన్సూన్ శక్తి తగ్గుచుండుచున్నది. మైసూరులో తగ్గి కర్ణాటక ములో హెచ్చినది. అన్నిచోట్ల నది సామాన్యస్థితియందో, లేక తగ్గి యోయన్నది. దక్షిణమున రాత్రిపూట వడిమి మామూలుకంటె లెక్కనగ కలదు. కొండ పొంగింకలందు తక్కువ తగ్గిన పరిణామములందు వాయుమండలమున ఆర్ద్రత మామూలుగ నున్నది. సింహళములో పబ్బులు పట్టుచున్నవి. కొంగోరములో కొన్ని జల్లులు పడినవి. తక్కినచోట్ల దివ్యముగ నెండకాయుచున్నది.

ఆర్. ఎల్. జోన్స్.  
వార్తావరణకాశ్రమాడు.

## సముద్రవ్యాపారము.

అసియాలోని టర్కీ పారిశీక సింధుకాళి బస్సా ప్రాంతములనుండి హిందూజేశమునకు 1914 వ సంవత్సరము నవంబరు నెలలో ఖర్చుపరచుకాయలు 62 వేల హండ్రడలు వచ్చినవి. 1915 వ సంవత్సరము నవంబరులో 287,100 హండ్రడలు వచ్చినవి. ఎండుచేపలు (పుష్కలలో చేపబడినవి) 1914 లో 50 హండ్రడలును 1915 లో 100 హండ్రడలును వచ్చినవి. తివానులు కర్ణులు 1914 లో 400 పానులు వచ్చినవి. 1915 లో 800 పానులుమాత్రమే వచ్చినవి. 1915 లో 807 గుర్రములును 100 హండ్రడల కావధాన్యములును 200 హండ్రడల చర్మములును 16,100 పానులు ఉన్నాయను వచ్చినవి. 1914 లో పీసకులు లెవ్యయును రానేలేదు. 1915 లో 68 హండ్రడల కాఫీ గింజలును 500 హండ్రడల బియ్యమును 2500 హండ్రడల గోధుమ పిండియును 4800 పానుల వెన్నయును 262800 పానుల కల్లకేయాకును 12400 పానుల నూలును 1072000 గజముల నూలుబట్టలును 20 వేల జనపవర సంచులును 70000 పానులు పొగాకును హిందూజేశమునండి నై దేశములకు పంపబడినవి. 1914 లో 100 హండ్రడలు బియ్యమును 200 హండ్రడలు కేయాకును మాత్రమే ఎగుమతి చేయబడినవి. దొంతనమువారు పంపించిట్టియు లెప్పించిట్టియు కంట్రాక్టు చేసిన నాకలలో వచ్చిట్టియు వెల్లిట్టియు సుకు లీజ్ ట్రిక్ లో చేరలేదు. 1915 వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెలలో 185000 హండ్రడల ఖర్చుపరచుకాయలు వచ్చినవి. నవంబరు నెలలో 287100 హండ్రడలు వచ్చినవి. గుర్రములు అక్టోబరు లో 126 నవంబరు లో 807 వచ్చినవి. ఉన్న అక్టోబరులో 6800 పానులు, నవంబరులో 16,100 పానులు వచ్చినవి. ఎగుమతులలో అక్టోబరు నెలలో లక్క 16,600 పానులు, నవంబరు నెలలో 26,200 పానులు నూలు అ=7200 పా || న=12,300 పా || నూలుబట్టలు అ=8,24000 X || న=1,072,000 X || వెన్న అ= 18 వేల పా || 4800 పా || గోనెసంచులు అ= 15,200 నవంబరు 20 వేల పొగాకు అ= 106200 పా || నవంబరులో 70 వేల పానులు పంపబడినవి.

## ఒక ఇంజనీరు మీద గొప్ప కేసు.

బెంగళూరు ఇనక కర్మాగారమునకు యజమానియు ఇంజనీరును అగు ఆర్. డిక్సిగారు అను స్కాట్లండు దేశము మీద నొక సివిలు వారంటును అనులు జరుపుటకు 9-11-15 వ తేదీన బెంగళూరు జిల్లా జడ్జిగారు బేటామీనుకు సహాయ మిచ్చునోరిండున మీద ఆ బేటామీనుతోగూడ వెళ్లవలసిన దని ఇన్స్పెక్టరు ఎవరెడ్డుగారికి పోలీసు నూపర్మెంటుగా రాజ్జాపించిరి. 25-12-15వ తేదీన ఇన్స్పెక్టరు ఎవరెడ్డుగారును బేటామీనుకును మద్రాసుయింటికి వెళ్లిరి. మద్రాసుయిద్దరు పాకులున్నవని తెలిసికొని బేటామీను చెప్పెను. దానిమీద ఇన్స్పెక్టరుగారికి రే మెడలలో పలికివెళ్లిరి. మద్రాసు నుంచుమీదకూర్చుండి వారంటుమాపుడని అడిగెను. అప్పుడా యన బేటామీనుకు సెలచెను. బేటామీనువచ్చి వారంటుయ్యగా మద్రాసుచదివి ఇట్లువారంటునిచ్చుట కధికారులతేదీన నడుపుచు దానిని వివరితేదీ ప్రక్కదగ్గిరనున్న రెండుపిస్తోళ్లలో నొకదానిని తీసి మీరు వెంటనే పోతున్న చందెదననెను. బేటామీను వెళ్లిపోయెను. ఇన్స్పెక్టరుగారెంతచెప్పినను మద్రాసు పిస్తోలనువదలలేదుగాన ఇన్స్పెక్టరుగూడ వెళ్లి ఒక సి. ఐ. డి. హెడుకానిస్తేబును సహాయముగా తీసికొని మరియొకగంటలో మరలకచ్చెను. ఇన్స్పెక్టరు మొదట నొంటరిగలోనికి వచ్చి మద్రాసుచేతిని కట్టుకొనెను గాని మద్రాసు యొక పిస్తోలు నందు కొని దాని గుర్రము మీద వేలు పెట్టెను. ఇన్స్పెక్టరు దానినిదిమిప్పెను. దానిని లాగు కొనుట కిద్దరును రెండుచేతులతోను వెనగిరి. ఇంతలో హెడుకానిస్తేబువచ్చి రెండవపిస్తోలును దూరముగ పడవేసెను. ఇంతలో మద్రాసుచేతిలోని తుపాకీచేతి ఇన్స్పెక్టరు ఎవరెడ్డుచేతి క్రిందుగాబోయి గదిలోనొక గాజుబీరువాడు తగిలినది. తరువాత ఇన్స్పెక్టరు రాపిస్తోలును లాగుకొనెను. ఈ వెనుగులాటలో ఇన్స్పెక్టరును పిస్తోలుతో కాలవలెనని మద్రాసు చాలసార్లు ప్రయత్నించెను. పిస్తోలుగుండు ఇన్స్పెక్టరు శ్రేణ్యసంకునండి పోయినది రెండుపిస్తోళ్లుకు దట్టించబడియున్నవి. పిమ్మట బేటామీనువచ్చి వారంటునములు జరి వెను. దీనిమీద పోలీసు వారు కేసుచేసిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టులో విచారణ జరిగినది ఇన్స్పెక్టరు ఎవరెడ్డుగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. అతడా పిస్తోళ్లను గురుతించెను. మరి 5 గురుగూడ సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఈ నెల 10 వ తేదీ సోమవారమునాడు క్రాసుపరీక్ష జరుగును.

## భీమవరం గ్రామమున నలుల సంఘము.

గత డిసెంబరు 21 తేదీన కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా మునగలుండరు సంఘముగా కూడి యండగండి గ్రామములో యండగండి గ్రామమునను చెరువాడ శివరామరాజుగారి ఆధిపత్యముక్రింద జరిగిన సభయందు కరణముల జీతములు అభివృద్ధిలోపాటు మునగలుల జీతములకూడ వృద్ధియ్యటను గురించియు రివిన్యూ బోర్డువారు విలేజ్ అఫీసర్లకు నకల పారంపర్యముగా వచ్చుచుండు పూర్వపు హక్కులను తీసి వేరుబోవు చున్నారని తెలియవచ్చుచున్నది గనుక, ఆ హక్కులను యెప్పటికలెనే నిలుపుచే నుటకు గురించియు, చెన్నపురి గవర్నమెంటువారికి అట్టి పంపించుటకును ఈ అఫీసరు గవర్నమెంటు వారికి పంపించుటకును ఈజిల నెరవేరువరకు ఇందు విషయమై అన్నిపనులకు మునగలుల అభివృద్ధి విషయమై కూడ పాటుపడుచున్న కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా మోగల్లు ఖాయతుకరణం అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారిని ఈతాలూకా మునగలుల సంఘము తరపున ప్రతినిధిగా నేర్పాటు చేసికొనుటకును తిరుపతిరాజుగారికి ట్రాన్సలింగు మున్నగు ఖర్చులకుగూడ సంఘమువారు సొమ్ము కనూలు చేసి, ఖర్చుచేయుటకును, ఈతాలూకాలో, విద్యుత్తరణ, గౌరవముచేతకు, వేరుపొంది, పరిచేయగల గౌరవముగూడ గ్రామమునను భూపతిరాజు రామరాజు గారు మునగలుల సంఘమునకు నెక్కటికిగా నుండుటకును వుచుచున్న గ్రామమునను మునగలరాజు శీతారామరాజుగారు ట్రైబరరుగా నుండుటకును తీర్మానింపబడినది. సంఘములో 12 గురు మెంబరులున్నారు. ఒక విలేజుకుడు.

## ఒక కనిస్తేబును చంపుట.

కలకత్తా రిజర్వు పోలీసు కనిస్తేబు జమురాజసింగునకు తుపాకీకాల్పు విధానమును మిడిలి నీట్లు రెజిమెంటునందలి 9వ ఫటాలములోని నైసికుడు డబ్ల్యూ. హెచ్. పియర్స్ నేర్పుచుండెను. పియర్స్ తుపాకీలో తూటానుపెట్టి ఇది ఇట్లుచేయవలెనని చూపుచుండెను. కనిస్తేబుగూడ దానిమీదనే దృష్టి యించి చూచుచుండెను. తుపాకీకి కనిస్తేబు గురిగానున్నదని నైసికుడును చూడలేదు. కనిస్తేబుకగమనించలేదు. ఇట్లునొక్కవలెనని నైసికుడు గడ్డను నొక్కగానే గుండువెదలినది. కనిస్తేబు క్రిందబడినది. అప్పటికిని అతడు చూపాయెనని నైసికుడు గ్రహించలేదు. పిమ్మట నతనివై కేసుచేయబడినది జరిగినదాని నంతయు నతడు వ్యాసుస్థానమున వివరించెను. నైసికునియను 17 సంవత్సరములుమాత్రమే. కలకత్తాలో ఆరిభూరుబాయింటు మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణచేసిరి. ఈ నెల 7వ తేదీ శుక్రవారమునాడు తీర్పు చెప్పబడును.

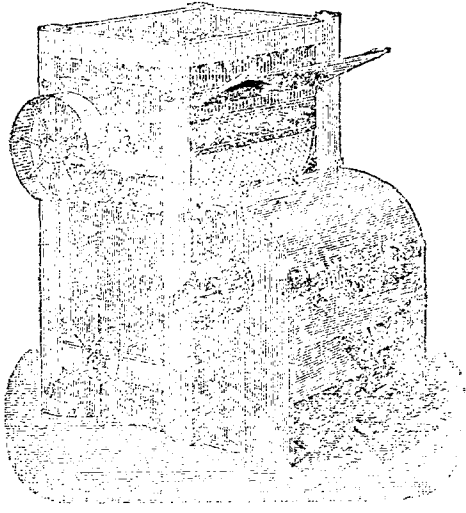
## మహమ్మదీయులు-క్రైస్తవుల వ్యవస్థగములు.

కరాచీలో మహమ్మదీయసంఘమువారు శ్రీ వెల్లింగ్డును పరీక్షింపుకొని సన్మానపత్రము నొసంగింపుడు శ్రీవారిటుల నడిచిరి. మహమ్మదీయులకు పరీక్షింపువ్యవస్థగముల సభకముగ నొసంగుటకు వారిలో విద్యయధికముగ వ్యాపించవలసియున్నది. ఈరెండు కార్యములను సాధించుకై మహమ్మదీయులలోనే యున్నది. తగినపాండిత్యము గలవారు చాలుమంది ఏర్పడిన దొరతనమువారికి మరింతసంతసము కలుగగలదు. పురపాలక సంఘములలో పరీక్షింపు ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి వెనకచెప్పిన దానికన్న విప్లవధికముగ నే నేమియును చెప్పజాలను. ఇతర భాగములందునలె సింధుదేశమున సహకార విధానము విస్తరింపమికి నేను చాల చింతించుచున్నాను. సింధుదేశమునందు పరిజ్ఞాన వెనకబడియున్నారు. మీరందరును వారి సభివృద్ధి నొందింప పాటుపడవలెను.

కరాచీనర్తకసంఘము 5 వ తేదీ మధ్యాహ్నముననురాక చివరక సంఘమువారు బొంబాయిగవర్నరుగారి కోకన్యాగత పత్రికను సమర్పించిరి. ఇదివరలో తమ ప్రతినిధుల పురపాలక సంఘమునకు బంపుకొను హక్కునీకొనగ బడినది. కరాచీ పోర్టు ట్రస్టుకును బొంబాయి శాసనసభకును తమ ప్రతినిధుల బంపుకొను స్వాతంత్ర్యము నొనగవలసినదని సంఘము వారి పుడు గవర్నరు గారిని ప్రార్థించిరి.

ఉభయభాషా సలహాదీని సంఘము:— రెనాలి తాలూకా అచ్చులేలూరు గ్రామముందలి యభయభాషా సలహాదీని సంఘముయొక్క చతుర్థగవర్నరుసహోత్సవ మీసల 9 వ తేదీ ఆదివారమున కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులు, బి. ఏ. బి. ఎల్., గారి యాజమాన్యముక్రింద జరుపబడును.

**Bhide & Sons Sangli (Bombay)**  
Manufacturers of Improved  
Ground Nut Decorticator or opener.



వేరుశనగలను ఒలుచు

**నూతనాభివృద్ధినొందినయంత్రము**

ఈయంత్రము వేరుశనగకాయలను పగుల గొట్టుటకు గాను నిర్మింపబడినది. అవలంబించు పగుల గొట్టుటలకు కుభ్రముగా ఒలుచును. బొంబాయి మదరాసు రాజధానులకు వన్ని భాగముల పంపిణీ చేయబడినది.

మాయంత్రమును గొనుట మిక్కిలి లాభకరము.

విశేషములు తెలుసుకొన గోరువారు ఇంగ్లీషున మాకు వ్రాయించును.

**బైడే అండు సన్స్,** హంగ్లీ - బొంబాయి.

**త్రికాలదర్శన అద్దము**

మీకు భూతభవిష్యద్దర్శన మానముల నెరుంగ కోరికగలచేసి మీకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్దము మునకయి యోగ్యతాపత్రికలు మాకు వచ్చి యున్నవి. శ్రీమంతులు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు నమ్మకముగల వారందరు వారి యాహులను, తత్ఫలితములను చెలిసికొనగలరు. మారజేశముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమములు, యుద్ధసమాచారములు, సర్తకమున లాభ నష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరిశోధితములు, ఉద్యోగము పెరుదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము తృప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

ఇద్ద చక్కని సీమ అద్దము	6	0	0
సీమ అద్దము	8	9	0
సామాన్య అద్దము	2	9	0

ఈ త్రికాలము ఆంగ్లేయభాషలో వ్రాయవలెను.

అమాభాయి వాగ్భిజీ ఫటల్,

కరంసాడ్, అనందమూలముగా, కైరాతల్లా.

Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad.  
Via Anand, Kaira District

సి మెం టు.

గిలింగుమాము "చేతి" మార్కు పోర్ట్లండు

సి మెం టు.

సరకు రికామము లేకుడ వచ్చు చుండును.

కొత్తగావచ్చిన లాటునోనుండి కొద్దిగానైనను హెచ్చుగా నైనను గూడ ఎంత సరకు కావలసిన నంతయు వెంటనే ఇయ్యబడును.

వెలును వివరములును తెలియగోరువా రిటుల వ్రాయవలెను.

**బెస్ట్ అండు కో., లిమిటెడ్.**

పోస్టుబాక్సు 63 మదరాసు.

**BEST & Co., LTD, MADRAS.**

రిజిస్టరు చేసిన బారెల్ మార్కు.

నుపీరియరు లీవరు గడియారము

దీనికి 7 సంవత్సరములు ఈ త్రికాలాది పత్రం యివ్వబడును.

ఈ గడియారము చాలా కాలము నడిచేటందుకు సీమలో మాకం పెరిగిగాను గెట్టితరమైన సామానాలతో చేయబడినది. దీనిలో మాకం పెరిగేదన్న పీపాయి మార్కు చేసియుండును. ఈ సుపీరియరు లీవరు గడియారము మానవత్వ తప్ప యితర కం పెరిగిలో దొరకదు. ఇది సరియైన కాలముచూపునదియు నిండా నుండరముగను అతల్లు అద్దపు మార్కెడియు. మాకం పెరిగే ఏచ్చటను ప్రబలము కావుట కొరకే ఈ గడియారములో మాకం పెరిగే పేరు తేసి తక్షణవధున అమ్మయిన్నాము. మునుపటి కాలము 8-8-0. ఇప్పుడే కాల గొలుసుతోచేరి 11 8-0-0. నిక్టోరియా వాచ్ కంపెని, సాకాకపేట, మదరాసు.

**తా మ ర తై ల ము**

శబ్దీ 1-కి వెల 0-4-0, 12-కి రూ. 2-10-0

గోరోజనము తులం ౧కి 2-౦-౦

కుంకుమపువ్వు తులం ౧-కి రూ. 2-0-0.

అమృతాంజనం డిపో, 6 తంబునెట్టివిధి, మదరాసు.

**మోహనీ తైలము**

5 తులముల నూనె సీసా 1-కి వెల 0-12-0

అదిపచ్చికాన లేక జిన్ను తులం 1కి రూ. 3-4-0

అమృతాంజనముడిపో, మదరాసు.

కోజు 1-కి 12 గంటల కాలమునకు 80 మొదలు 100 బస్తాలువరకు తయారు చేయుటకుగాను మూడు తరగతులుగ నిర్మింపబడి యున్నవి.

**వేరు శె న గ ల ను ఒ లు చు యం త్ర ము.**

ఇవి ఇంజనీయరులు, యినుప ఓక్కుకంపెనివారివల్ల తయారు

వేరు శెనగకాయలను పగులగొట్టి, పప్పు నలగ కుండ తీయుటకుగాను ఈయంత్రము నిర్మింపబడినది.

కావలసిన రకమును తెలియపరచి నట్లయిన ధరలు తెలియపరచబడును.

చిరునామా:— బీహెచ్ వాఫ్ డరి లేక ఓక్కుకంపెని, నెం|| 9, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

సామాను వర్తకులయిన చేసి నష్టయి చేయబడును.

కోజు 1-కి 12 గంటల కాలమునకు 80 మొదలు 100 బస్తాలువరకు తయారు చేయుటకుగాను మూడు తరగతులుగ నిర్మింపబడి యున్నవి.

### శ్రీ వాల్మీకి రామాయణము

అంధ్రీయచనము

ఈ పుస్తకమునకు మొత్తము 115 పటములున్నవి.  
ఇందు అతిసుందరమైన పటములు చేయబడ్డవి.  
కొన్ని ప్రతులే మిగిలి నుండుటవల్ల శీఘ్రములోనే ప్రాస  
తెప్పించుకొనవలయును.  
బాల, అయోధ్యా శాండములు గొప్పపాటల కాగితములు  
కాళికోటైందు గిట్టుపేట ౧ సంపుటం ర౧పటములు 3-౮-౦  
అరణ్య, కిష్కింధా, నుందరకాండములు గొప్పపాటల  
కాగితము కాళికోటైందు ౧ సంపుటం ర౧పటములు ౪-౮-౦  
యద్ధ శాండము మూడు భాగములు 3౪ పటములు 3-౮-౦  
తైలకాండము, రంపానుల కాగితములైన నుంచి  
అయ్యు మేలైన కాళికోటైందు బాల, అయోధ్యా  
శాండములు చేరి ౧ సంపుటము గల-౦-౦  
డిటో అరణ్య, కిష్కింధా, నుందరకాండములు చేరి ౧ సంపుటము ౧-౮-౦  
డిటో యద్ధ శాండము మూడుభాగాలు చేరి ౧ సంపుటము ౪-౮-౦  
శ్రీరామ చరిత్రము ౦-౮-౦  
(255) ఆర్. మేకమేళ్ళర్ అందుకో,  
అనంగ ముద్రాదాలయాధికారులు మదరాసు.

### మోటారు బండ్లు

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయు  
గలగు తగినవియు నిచ్చుటకు మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు  
చునో యేదో భాగములు యేదోపనులుచేయునో అవి చెడి  
పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాచుకము  
వల్ల అభ్యాసపురస్కరముగా ఈపాతశాలలో, యూరోపియన్  
వర్గవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి  
గవర్నమెంటువారివద్దనుంచి లైసెన్సు యిప్పించి పంపబడును,  
యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.  
క్లాసు జనవరి నెల మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును.  
రాదలచినవి స్వల్పము డిసంబరు నెల 31తేది లోపల 10 రూపా  
యలు అడ్వాన్సుగా పంపుకొని తనకొక స్టానమును నిలుపుకొని  
వలయును. పాడుగూలిదొడ్లులు కొరినవో నివసించుటకు తా  
కొనకలగును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి ప్రాసకొనుడు  
(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు  
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీర్లు  
24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు  
మాంట్యురోస్ట్రు పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రవిజ్ఞానమును, నడుపువిధానము  
ను, బోధనాభ్యాసముల గలపాఠశాలను, ప్రత్యేక గమనిక:-  
పాడుగూలిదొడ్లులకు ఉచితంగా గవర్నమెంట్, బోజనాదికములు  
ను ఏర్పాటుచేయబడును. శ్రుతి నెల ప్రథమమున క్లాసు ప్రారంభ  
ధరుగును. తయారైన వైనాకరికి శిష్యాత్వముచేయబడును. స్వల్ప  
ఋణ్యము దీసికొనబడును. మేనేజరుగారికి ప్రాసకొనవలెను.

### శ్రేష్ఠమయిన డోరువత్తులు

అంబరములు	ధరలేదు	1-కి రూ 8, 6, 5, 3, 2
జవ్వారి	"	4, 3, 2-8
పురుగు	"	2, 1-8, 1
కత్తూరి	"	3, 2, 1-8
పన్నీరు	"	1, అ. 12, 8

విలియం అండు కో,  
చామరాజుపేట, బెంగళూరు సిటీ

### వీరపూజ

ఇందు పురాతన భారతీయవీరుల ప్రతాపచరిత్రములు  
చక్కని తెలిపి, కల్పించినవి. వారి చిత్రకటములు గూడ  
గలవు. ఇట్టి గ్రంథ మిదఁగల కాంక్షమున మజ్జియితి లేదు.  
కల లేదు ధైర్యం 0-12-0 కాళికోటైందు 1-0-0  
శ్రీ కృష్ణ భవరాధ్యని చిత్రకట ముచితము.  
నలయువారు:- శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి,  
7, తిరుకెట్టేరి, మదరాసు.

### మదన కామేశ్వర లేహ్యం

ఇది మేహము, నిక్కాక, కుక్కనవ్వులు, అతిమాత్రము,  
పొరించి మిక్కిలిబలమును ధాతువుప్రదీ, రక్తవృద్ధిని, యావన  
నుఖమును, సంతానప్రాప్తిని, నరములపటుత్వమును కలిగించు  
వరప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 టు|| డబ్బీ రు. 1-0-0  
అయ్యుర్యేద సమాజ్, పొందూరు, నుంటూరు జిల్లా

### ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.  
గ్రంథకర్త:- గా. హరినర్సోత్తమరావు ఎం. ఏ.  
తైలినులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన  
వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని  
అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ  
బడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0  
అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశింపవలయు లేదు.  
సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుచుము  
లయవారు:- ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,  
(77) 145, కాంపి, మదరాసు అని వ్రాయుడు

మహామహోపాధ్యాయ బ్రహ్మశ్రీ  
కొక్కొండ నెంకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు  
కొద్దిప్రతులు గలవు. వలయువా రీక్రింది విలాస  
మునకు ప్రాసకొనవలెను.  
1 విశ్వేశ్వరీయము ౨-౦-౦  
2 కొక్కొండ మాహాకవ్యము ౦-౧౨-౦  
3 సింహాచల యాత్ర ౦-౪-౦  
4 గోదావరి కల్పవృక్షము ౦-౪-౦  
5 నియోగి దీక్షితశిరి, క్రము ౦-౮-౦  
6 వరకాసురవిజయ వ్యాయోగము ౦-౮-౦  
కొక్కొండ కుమారనరసింహం,  
(281) గజనుపేట గణకము

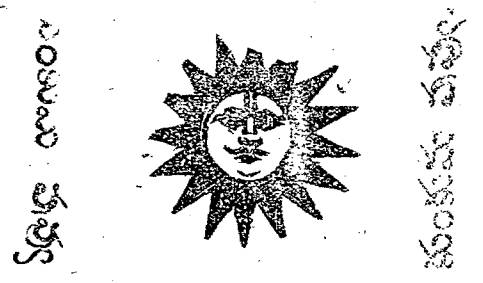
### “శబ్దకౌముది”

అనునకాకాది అంధ్రీయములు. ఇది శబ్దముల ఇముడ  
గలది ఇట్టిది నే తెలియజేయు లేదు. కావున అపూర్వమైనది.  
వెల మిక్కిలి సరసము. ఫలమధికము. ప్రతి ౧ కి వెల రు. ౧.  
తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము. వలయువా రిట్లు వ్రాయుడు.  
యస్. వి. రంగచాన్యలు,  
88, వరదాసు త్రియపున్ పేటి, చెన్నపురి.

### ప్రకటన.

కృష్ణా మోటారు వర్క్సు కంపెనీవారు ఏలూరు, చింతల  
పూడి రోడ్డుమీదను వీరబ్రహ్మణ్య ఉపయోగముకొరకు రోడ్డు  
ర్యబోటును వైద్య మోటారుకార్లను ఈ నెలలో నడిపించు  
టకు చాలా ప్రయత్నము చేసితిమి. చెన్నపట్నములో ఈ  
మధ్య కురిసిన అపరిమితపు కర్తవ్యముల కారణమున రంగులు  
అరగిన న్యూ కార్స్ మే జేయుటకు వీలుకానందున మొదట  
ఎర్పాటుచేసికొన్న రెనములకు పని ప్రారంభించుటకు అభ్యంత  
రము కలిగి విల్లను ఏలూరుకు బంపించుటకు వీలు కలిగి  
నది. కాదు. ఇట్టి సీటిలో ఆ రోడ్డు ప్రక్కను నుండే  
ధర్మాజిగూడెము గ్రామ సమీపములో ఉండు టోటోగేటు  
కంట్రాక్టరు మోటారుబళ్ళు నడవడమువల్ల తక్కువ వ్యయము వస్తుం  
దని భవిష్య దావా తెస్తానని శ్రీ కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగారికి  
నోటీసు ఇచ్చినట్లున్నది. అందువల్లను మాకు లయనన్న ఇన్వె  
ంటు అగిపోయినట్లున్నది. నడరు టోటోగేటు కంట్రాక్టరుకు  
అవి భక్తి అన్న అయిన ధర్మాజిగూడెము గ్రామ మునకు  
వాడుక చేయించుటన్నది నింటున్నాము. ఘనతపాపించిన  
బ్రిటిషు రాజ్య పరిపాలనలో ప్రజలకు ఉపయోగముకొరకు  
ఏర్పరచి చట్టములలో అట్టి అభ్యంతరములు కరదినట్ల మరయు  
కరు చేయు మంచి పనులకు కలుగ నేరవు.

### కుంకుమపువ్వు



స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు  
మావద్ద దొరకును. కొనువారు మోత్యము  
న్నామి గవనింపుడు. కరపాపండ్లన్న మొదలగువని  
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎన్ నారాయణ అండు కంపెనీ,  
(55) 21, మాన్యునింగ్, బొంబాయి.

సర్వోగ్గ రి కారము.  
ఈ క్రింద కనబడినవి నుండును కాలజేద భేదములు  
లేక అబాలవృద్ధులకు శ్రీ పురుష లిరువురు నేవించిన  
నివృద్ధులను నిరోగులుగ నుండగలరు.  
మరనమంజరి మూత్రము.  
40 గల డబ్బీకయము రూ 1-0-0  
రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ  
(188) 20 చీవాబజార్ రోడ్డు మదరాసు.

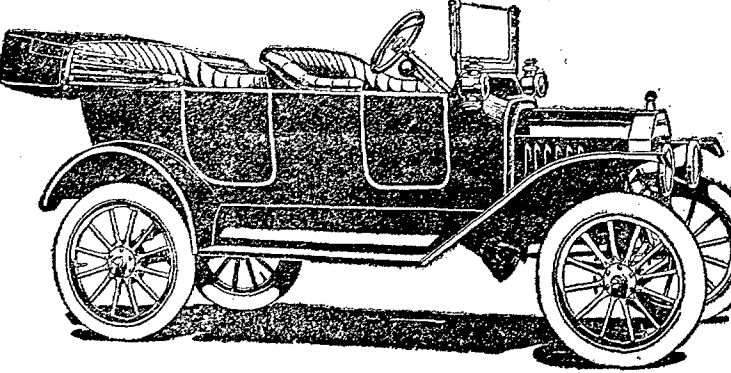
ఇశాం! ఇండియానుహిమ ఇశాం!  
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియా దేశముయొక్క విశేష  
విశేషములను అనేక శాస్త్రములలోనుండి గ్రహించి లోక  
ప్రేమమును గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ  
ములో జన్మించిన ప్రతివ్యవస్థాధుడు అవశ్యముగా జనున  
వలయును. ఈ పుస్తకమునకు వెలలేదు. తపాలాఖర్చులేదు.  
వైద్యశాస్త్రి మునీశంకర్ గోవింద్,  
తింకనిగ్రామ జే.వ.ధాలయము, 157 బ్రాడ్వే,  
96 మాంట్యురోడు, మదరాసు.

### ఫోర్టు టూరింగు మోటారు బండి

5 గురు కూర్చుండుటకు వీలైనది.

పైకిళ్ళు నడుపేసేసరు ముందుండు ఎలక్ట్రిక్ కుదీపములు, బిగులు, స్ప్రింగ్ మోటారు, వనిముట్లు సహా వెల రు. 2600 లు.

ఈ బండిని మిక్కిలిగా కొనవలెను. ఏమ  
నా ఇది అందరికీ గూడ నుపయోగించును. ప్రత  
్యకుగ సామగ్రిలతో ప్రజలుగల పరిపాలన  
కున నీబండ్లు చేయించబడినవి.  
ఈ బండ్లు చాలాతేలిక చాలామృతక గలవి  
గాన పీకెక్కి మరూపములన్ని చాలాతేలిక.  
ఈ బండ్లు 20 మైళ్ళు చేసి ఈ బండ్ల వడయో  
గించిరి అతడుచాలా బలమైనదిగాని చాలా తేలి  
కైనదిగాన విలసితపొచ్చు.  
ప్రపంచమున చాడబడుచున్న మోటారు



బండ్లలో ఫోర్టుబండ్లు సగవాలకన్న మెచ్చుగా  
నున్నవి.  
ఈ బండ్లకు మీరు వెట్టుబడి పెట్టినసొమ్ము  
తయ సద్వినియోగమే.  
ఈ బండ్లమీద ప్రపంచము దన్ని జేకముల  
లోను ప్రయాణము చేయవచ్చును.  
కాన దీనిని ఇప్పుడే కొనుడు.  
ఈ నె 20 యవ లేదీ నాటికి 80 బండ్లు స్త్రీ  
యలలో వచ్చును.  
మిక్కిలి ఆకాశంగము కలుగకుండ ముందు  
గనే మాకు వ్రాయుడు.

మావిలాసము:- ఓక్క అండు కంపెనీ, మదరాసు.